

«Норуот
күүһэ —
көмүөл
күүһэ!»

ЭНГСИЭЛИ

2012 сыл
Алтынньы
20 күнэ
Субуота №138-139
(10731)

1935 сыл алтынньы 5
күнүгэр төрүттэммитэ

○ Нам улуунун хаһыата ○

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастын хаһыата»

Хааччыыы эйгэтигэр

ХАМА БАТТА КОТЕЛЬНАЙЫГАР

Хама батта киин котельнайа тутулуута хара бастаанчылтан, сваята 2011 сыл тохсуньугугар түһүбүттэн, улуус муннабын (предс. Христофоров А.Х.) хонтуролугар сылдыбытын хаһыат ааҕааччылары, бука, бэлиэти көрдөхтөрө буолуо. Ол курдук, Президент объект аһыллытыгар кэлэн лиэнтэни быспытын эмиэ аахпыттара. Ол кэннэ котельнай үлэлээбэккэ сыл устата турбутун эмиэ биллэлэр. ОДКХ кылаабынай инженеры солбуйааччыта Федоров П.Л. «Энгиэли» хаһыакка балаҕан ыйын 8 күнүгэр нүөмэригэр биэрбит интэрвьютун эмиэ аахпыт буолуохтаахтар. Дьэ, ол хонтуролбут туох түмүктэммитин билсэ, эт харахпынан көрө улуус муннабын соруудабынан Хама батта бара сырыттым.

Көрбүпүттэн, кистээбэккэ этэбин, үөрдүм. Этэр котельнайбыт итэҕэһэ ситэн, толору кыабынан үлэли турар. Балаҕан ыйын 12 күнүгэр бары 23 объектарыгар итини биэрбит. Манна нэһилиэк бары социальнай объектары, иккили этээстээх 3 уопсай олоорор дьизэлэр холбоммуттар.

Дьуһурунай газоператор Эверстова Евдокия Владимировна уонна учаастак астары Кудрин Егор Егорович саҕа котельнайдарын үөрэ-көтө билиһиннэрдилэр. Улахан салгыгар үс «Турботерм-1000» мегаватт кыамталаах Россияга оһуһуллубут котел турбут. Киинэхэ «Вейсхаупт» диэн германскай газовай горелка олордубут. Ол үс котельнайтан биридэрэ тигинэччи үлэли турар. Атын бытовоей хостор, туалет, душ, сыһыанар хос барыта орун-онугар баар. Бары усулуобуйа баар курдук. Итэҕэһэ носуостарын тыһаһа наһаа улахан курдук.

Манна даҕатан эттэххэ, газоператор Евдокия Владимировна бу үлэҕэ 26 сылын үлэлиир. Хама батта эрэ буолбакка, бүтүн улуус үрдүнэн үһүннүк үлэлээбит ветераммыт буолар. Ол иһин да киин курдуктарга саҕа технологиянан оһуһуллубут, электрониканан сэбилэммит котельнайдары эрээн туттараллар.

Республика үрдүнэн уопсайынан тутуу балысханьык барар. Оскуола буоллун, балыһа буоллун, ОДКХ объектары буоллуннар бириэмэтигэр үлэҕэ кирибиттэрин туһунан күннэтэ телевизорунан, радионан көрө-билэ олоробут. Оттон бу Хама батта котельнайа биир сыл устата тохтоон хаалбытыгар ордук олохтоохтор «хайа, бу тугуй?» диэн дыксиниэхтэрин дыксиммиттэрэ. Аныгы үйэ хаамытыгар дьүөрэлэспэт курдуга. Бу иннинэ коммунальнай хаһаайыстыба тутулуубут объектары бары тутатына үлэҕэ кириэн испиттэрэ. Ол да быһытынан, бу түбэлтэ киһи баһыгар баппата.

Түмүгэр, улуус муннабынан хонтуролланар тутуулар ахсаанна аһыллырын ааһан, олох да суох буолаллары буоллар диэн баҕа санаа баар.

Андрей КОБЯКОВ,
ОДКХ пресс-киинин
салайааччыта

Тыа сиригэр —
дохуоттаах үлэни

Ааспыт ый бүтэник өрөбүллэригэр тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрэ онорбут бордунуктарын батары быыстапка-дьаарбанката буолбута. Аты-эргин да далаһыннаахтык барбыта. Тыа хаһаайыстыбатын министр Иван Слепов: «Ааспыт сылга 20 мөл. солк. суумалаах аты-эргин барбыт буоллабына, быһыл 30 мөл. солк. тиийдэ», — диэбит.

Быыстапканы көрө сылдьан «Якутский мед» диэни интэриэһиргээтим. Бу быыстапка хаһаайына Гаевой Анатолий Иванович буолан биэрдэ. Кэспэттибит. Киһим: «Сарсын 9 ч. кэлээр, хаһаайыстыбабын көрдөрүөм», — диэбитигэр сөбүлэстим. Сарсыарда массыынанан Пригороднайга илдьэн хаһаайыстыбатын көрдөрө-көрдөрө дьарыгын туһунан кэпсэтэ-ипсэттэ.

Кини 1984 с. дьарыктанар үһү. Быһыл 3 кг мүйүт ылбыт. Мүйүт таһынан эмкэ буоската (маточнай үүт) уонна өлбүт ыгырыа туттуллар үһү. Биир улье (ыгырыа уйата) 7 тыһ. солк. диэр. Оттон ыгырыалара 60-70 тыһ. солк. тураллар диэр. Мүйүтүн сыаната 1 кг 1000 солк. Кыһын дьизэҕэ киллэрэр эбит. Онто -5°C -10°C буолуохтаах үһү. Дьизэт өрүс боротуокатын үрдүгэр турар, дьизэлэр быыстарыгар. Мин санаабар, ыгырыалара боротуока унуоруттан мүйүтүн таһар курдуктар. Сорох ыгырыалара уйата атын сиргэ, саха киһитин олбуоругар баар үһү. Маньатыгар мүйүт бэрсэбин диэр. Мин кини сорох кэпсэниин саҕа билэ-көрө сатыыр киһи ситэ өйдөөбүтүм да быһылаах.

Хаһаайыстыбаны көрө сырттаахпытна 2 киһи анаан-

БИҢИЭХЭ ДА ТАБЫЛЛААРАЙ?

минээн кэлэн ыалдьар сирдэрин ыгырыага тиктэрдилэр. «Мин иллэмим суох, онон эмтээһининэн дьарыктаммын. Ити билэр дьонум буолан», — диэтэ. «Быыстапкаттан грамота, сертификат ылыһы дуо?» — диэммин киһибин кыратык кыйахаан ылым. Нуучча нуучча курдук «кытаанах» тыллары субурутан соһутта. «Урут ыларым, билигин суох. Бэл, соһуруу быыстапкага илдьибэттэр», — диэн хом санаатын биллэрдэ. «Татарстанга Шаймиев президентин олорон 150 мөл. солк. пчеловодствога биэрбитэ үһү. Арай биһиги дьоммут олох кыһаллыбаттар, харчы көрбөттөр. Приморьега ытан дьон үөрэттириэхпит диэбиттэрэ да умнууга хаалла», — диэн кыһыйар. «Сотору кытай мүйүтэ элбизэ. Бэл, билигин

Украинага атыыланар буолбут. Кинилэр диэтэх дьон «Амур, Алтай киһэ» диэн атыылыахтара. Дьон чэпчэки диэн былдыаһа-тарыһа ылан доруобуйаларыгар оҕустарыахтара, тоҕо диэтэххэ, кинилэр киһэ, быһата, химиялаах үһү. Намтан Алексей диэн уол кэлэ сылдыбыта да өйдөөбүтүлэр быһылаах, сүттэ», — диэр.

Пчеловодствоны сайыннарыахха диэн этэр-тыһанар, чаччы туруан үлэли сылдыр киһиэхэ өйдөөбөттөрө, өйдөөбөттөрө, кырдык да, кыһылаах буолуо. Биһиги да улууска харчы көрөн, киһи үөрэттэрэн мань сайыннарыах баара. Атын да көрүнгэриинэн (куурусса, кролик итиитинэн, арбуз, хаптаҕас, малина үүннэриитинэн) дьарыктанарбыт тоҕо сатаньа суоҕай? П.Е. ТАРСКАЙ, Харас бөһ.

Айыы киһитэ аһынҕас, күн киһитэ көмүскэс

АҢЫМАЛ БЫЫСТАПКА АҢЫЛПЫТЫГАР

Алтынньы 13 күнүгэр Намнааҕы историко-этнографическай музейга норуот маастара А.И. Колесов дьизэ кэргэнигэр көмөлөһөр сыаллаах аһымал быыстапка аһылынна. Талахтан өрүүнү республикага бастаан саҕалаабыт Крлесовтар дьизэ кэргэн күн күбэй ийэлэрэ Маргарита Петровна ыалдьан улахан кыһалдыа киридилэр. Бу быыстапкага НПК студенттарын дипломнай үлэлэрэ уонна норуот маастардары Ф.С. Кисляк, М.И. Новгородова, Т.Н. Москвитина, А.Г. Протопопова, М.В. Оконешникова үлэлэрэ көрдөрүүтэ турдулар.

Колесовтар корзина өрүүтүтэн саҕалаан дьизэ тэрилин бары көрүнүн оһуордаан-мандардаан орус тупсаҕай, сырдык тыһынаах гына онорон дьон-сэргэ сөҕөөрүтүн, үрдүк сыанабылын ылбыттара. Араас быыстапкаларга кыттан элбэх грамоталарынан, махтал суруктарынан наҕараадаламмыттара. Президент М.Е. Николаев олохтообут граныгар тиксэн өссө сайдар кыахха кирибиттэрэ. Манна барытыгар ийэлэрэ Маргарита Петровна көбүлүүр, тэрийэр доһура сүрүн күүс буолбута. Олоххо актыыбынай позициялаах киһи буолан маастар-кы-

лаастары тэрийэн Үөһэ Бүлүүгэ тиийэ дьону үөрэтэр, билиитин үлэлэтэр. Үөрэ-көтө, үлэли-хамсыы оскуола, нэһилиэк бары тэрээһиннэригэр кыттан сүүрүкөтө сылдыбыт киһибит улахан ыарыга ылларда.

Быыстапка аһыллытыгар НПК преподавателэ Е.Д. Осипова, норуот маастара Т.Н. Москвитина, ветеран учуутал О.Н. Колесова тыл эттилэр. Улуус олохтоохтору туора турбакка, ким төһөнү кыайарынан көмөнү онороллоругар ыгырдилар. С.Е. ОХЛОПКОВА

Киһи — киһиэхэ

КЫРДЬАБАСТАР КҮННЭРИГЭР

Айылҕа барахсан кыһын иһэрин биллэрэн эрдэбинэ, Хама батта кырдыабаастара балаҕаннарыгар муһуннулар. Түмсүүгэ биэс уонтан тахса сааһырыт дьон кэлбиттэр. Остуол тула олорон чэй иһэ-иһэ ирэхоро кэспэттистилэр. Нэһилиэк баһылыгын солбуйааччы К.М. Шелковников эҕэрдэлээтэ уонна 12 актыыбыстарга махтал суруктары туттарда, о.и. У.Ф. Винокурова, Л.П. Чермошнцева, В.В. Федоров, Р.В. Москвитин о.д.а. бааллар. Биэчэри Марфа Федотова, Светлана Бурнашева, Антонина Сивцева ырыанан кизгэттилэр. Улуус биллэр оһуохайдыта З.С. Андреева оһуохай таһааран кырдыабаастары эдэрдэригэр түһэрдэ. Түмүккэ дьизэбитигэр массыынанан таһаннар махталбыт улахан.

Е. ФЕОФАНОВ,
тыһыл ветерана

ТУОХ? ХАННА? ХАҤАН?

Киин балыһа
сонуннарыттан

Саҕа поликлиника үлэҕэ кириитэ, кэккэ биричиинэ-лэртэн тардыллан, сэттинньи ыйга көһөрүлүннэ. Федеральнай бэрэбиэркэ кэлэн, 1 Хомустаах, Үөдэй, Граф Биэрэгин нэһилиэктерин балыһаларыгар сырттылар. Ону таһынан участковой терапевтар үлэлэрин-хамнастарын билсестилэр. Саҕа кардиолог быраас үлэтигэр тахсара күүтүллэр. МСЭ комиссията сэттинньи 2 күнүгэр тахсара

Туоһулуур — сыппара!

Ааспыт нэдиэлэ устата: поликлиникага приемна сырттылар — 1295 ыарыһах; «Суһал көмө» — 152 ыгырыы кирирдэ; родильнай отделениега — 9 оҕо (4 кыыс, 5 уол) күн сирин көрдө; хирургическай отделениега — 9 (2 былааннамыт + 7 суһал) операция оһуһулунна.

былааннанар. ФЛГ-га түһүү нэһилиэһнэ өтгүттэн наһаа көрө суох. 9 үй түмүгүнэн 5087 оҕо хабылынна, бу 77,8%. Улахан дьонтон 9399 киһи түспүт. Бу нэһилиэк олохтоохторуттан 52,2 эрэ бырыһыана барбыт. 2012 с. 9 үй түмүгүнэн туберкулез ыарыыга ыалдыбыт 27 киһи көһүннэ, онтон 20 ыарыһага сыстыганнаах көрүгэр булулуһуннар. М.Е. ТРАПЕЗНИКОВА

БЫЫБАРДААЧЧЫЛАР МАХТАЛ

Биһиги «Ленскэй нэһилиэк» МТ баһылыгар турбут кандидат Гоголев Ефим Ефимович инициативнай группатын аатыттан бу ааспыт 2012 сыл алтынньы 14 күнүгэр «Ленскэй нэһилиэк» МТ баһылыгын талыы быыбарыгар үлэлэспит, сүүрбүт-көспүт, өйбүл буолбут, куолаһын биэрбит чугас дьоммутугар, доһотторбутугар, коллегаларытыгар, бар дьоммутугар, чуолаан, ытыктабыллаах Никонов Василий Егоровичка уонна Колесов Василий Алексеевичка көмөүт иһин муһура суох махталбытын тиэрдэбит. Эһиэхэ баҕарыахпыт этэ чэгиэн доруобуйаны, или-эйэни, амарах санааны, үлэтигэр, үөрэхтигэр үрдүктэн үрдүк ситиһиилэри, үөрүү-көтүү аргыстанан, дьизэ кэргэниит, чугас дьоннот тапталын сылааһыгар угуттунан дьоллоох, уһун олоһу! Махталы кытта Е.Е. ГОГОЛЕВ

УБААСТАБЫЛЛААХ БЫЫБАРДААЧЧЫЛАР!

Алтынньы 14 күнүгэр буолбут «Ленскэй нэһилиэк» муниципальнай тэриллии баһылыгын талар быыбарга биригэ күрээс былдыспыт кандидаттарга Андрей Новгородовка, Ефим Гоголевка, Ким Федоровка, Станислав Тоскингна, көбүлүүр бөлөхпөр, спонсордаан көмөлөспүт дьоммор, доһотторбор, миһигин эдэр киһини өйөөн, эрээн куоластарын биэрбит быыбардааччыларбар истин махталбын тиэрдэбин. Баҕарабын үлэтигэр, үөрэхтигэр айымньылаах үлэни, олоххутугар дьолу-соргуну, доруобуйаны.

«Ленскэй нэһилиэк» МТ
баһылыгар кандидат
А.Р. ВИНУКUROVA

Редакция ыалдыга

Биллэрин курдук, буолан ааспыт алтынны 14 күнүнээҕи муниципальнай быыбардарга Нам селотун урукку баһылыга П.М. Попов кыттыны ылбатаҕа, билигин атын үлэҕэ ананан. Ол туһунан, баһылыгынан үлэлээбит кэмнэрин тула кэпсэтинни ааҕааччы болҕомтотугар таһаарабын.

— **Петр Михайлович, аан бастатан, баҕардар соһуччу буолуоҕа, кыстыкка кирири быһык кэмигэр ыаллар иһэр ууга суох буолан ыксалга ыктардылар. Уунан нэһилиэнньэни хааччытыыга ким төбөтө ыалдыахтааҕый — аччыгый, улахан баһылыктар биһигэр Президент дьаһала тийбэтэ дуу?**

— Саарбаҕа суох, бу олохтоох бэйэни салайыны боломуочуйата буолар. Ол гынан баран мантыкайбыт биер техниканан, биер кэппиэйкэнэн биһигэр эммэтэх дьаала буолбутун иннигэр эппиэтинэс төлөрүйбэт. Ити стандартнай, этиллиэхтээх эппиэт буолла быһыылаах.

Онтон ис-инигэр кирирдэххэ, билигин чааһынай водовозкалар элбээбиттэр. Сайынны өттүгэр кыһалҕа суоҕа, билигин гараж наада, атын да ороскуот элбиер, онон кинилэргэ барыыһа суох кэм. Оттон ОДьКХ котельнайдарын эрэ хааччылар, онтон ордурут курдук. Былырын нэһилиэнньэни саас, күһүн уунан хааччытыыга дуоҕабардаһарга кэпсэтии барбыта, онуоха дьоммут баһырхай сууманы көрдөөбүттэрэ, онон бүһүтэ.

Кэлин сокуонна уларыы киирдэ — онно олохтоох былаас манньк өгөлөрү онгорор тэрилтэлэри баар гынахтаах дьон этиллэр. Онтубут эмиз хантан үбүлэнэн, туохха тирэҕирэн тэриллэрэ ханан да ыйылыбатах.

Интэриэһинэй баар, манна айдаан тардааччы 4-5 киһи буолар. Былырын водовозканы күһүн хойукка диэри сүүрдүбүһүт да, баара-суоҕа күннэ 1-2 буюу сакаас киирэрэ, онон быһыл ити кэпсэтиигэ да турбатаҕа.

— **Чэ, ити хаалын. Аны быыбар интригатыгар киирдэххэ, Попов туруоруммут үһү, устуммут үһү дьон элбэх сурахсадык тарванна. Манна туох дьон хоруйдуон этэй?**

— Россия сокуонугар, уста-аптарга да аан бастаан баһылык икки болдьохтон уһунуук үлэлиэ суохтаах дьон этэ. Онтон уларыылар киирэнэр манна ханньк да болдьох быһылыбат дьон буолбута. Онтон икки болдьох киһи туруоруммут соругун ситиһэригэр сөп дии саныырым, билигин да итинниккэ сөбүлөһөбүн. Онон ким эрэ күһэйэн, ыган устуммут дьон сурах олово суох дьон этэ. Ол курдук улуус баһылыга ыйыппытыгар быһыл туруоруммаппын биллэрибитим. Кини да үүйэ-хаайа барбатаҕа — салгы үлэлээ, өйүөхпүт энгин дьон.

Хара маннайгыттан икки болдьохтоо настройдаммыт буолан уонна наукаҕа, бэчээккэ, телевидениеҕэ да этэллэринэн икки болдьох саамай тоҕоостоох дииллэригэр сөбүлөһөн манньк быһаарыммытым. Сорохтор тоҕо солбук хаалларбатын дииллэрэ быыбар усулуобуйатыгар хайдах да сатамтат, арай ыраахтааҕы эрэ солбуга бигэ бүүрүстүөлгэ хаалара. Оттон кандидаттар туһунан эттэххэ, отой ураты, чаҕылхай киһи суох. Хас да көрсүһүүлэргэ анаан-минээн да буолбакка түбэһэн кэпсээн-нэрин истибитим да ырааһынан астымматаҕым, сокуоннары уонна практической үлэни билэр киһиэхэ программаларын итэҕэһэ-быһаһаһа дьонкэ көстөн

риллэн, үбүлээһинэ чуолкайданан үлэлиир, биллэн турар, сана дьаала буолан мунаахсыһы, саараннаһын баар суол. Олохтоох киһи уулуссанан баран иһэн сырдатты, суолу көнөрүү, бөхсыыс хомуллуута курдук үлэлэр хайдах тэриллэллэригэр наадыйбат, киниэхэ сылдыр эйгэтэ тупсаҕай, комфортнай буолуохтаах — онон бүтэр. Ол сөп, оттон күннээҕи маҕайдар, кэпсэтиилэр, туруорсуулар о.д.а. карахха быраһылыбат үлэлэр — биһиги кыһалҕабыт, эбэһинэспит.

Кэлэр өттүгэр сааһыламмыт, оннун булбут структураны ыспака, өссө байытан, сайыннаран үлэлээтэхтэринэ үтүө түмүктэр көстөн кэлиэхтэрэ. Биһиэхэ кыайтарбатах кулууп

сыаналаныаҕа.

Итини этэн эрдэхтэрэ: политической өттө экономиканы баһыйдыаҕа дьон. Экономической өттүнэн барыһа суох да буоллар кэчкэ производстволары тэрийэбит, ороскуоту аахсыбаппыт. Манна олоорбут баһыгытынан үлэлээх-хамнастаах, сарсынныга эрэллээх буоларбыт наада.

— **Уустук өрүтү таарыйдыбыт быһыылаах. Маны сайыннаран ыйыттаахха, эн баһылыктаан олоорбут кэмнэргэ дьон өйө-санаата бэйэни салайыны кэмигэр хайдах эмит уларыта дуо? Гражданской актыбынас, патриотической санаа хайдаҕый?**

— Бэлэми кэтээһин, «аҕал»,

Петр Попов: «СУРУН СОРУК — ДЬОНУ КЫТТА ҮЛЭ»

турар.

— **Эн икки болдьоҕу быыбардарынан талыллан үлэлээн кэлбитин. Аан бастаан село баһылыга буолан баран хайа салааны ыарыраппыккын?**

— Саамай ыарыраппытым общественной холбоһуктары — женсовет, ветераннар эбиэттэрэ, ыччат түмсүүтэ о.д.а. — кытта үлэҕэ буолар. Кинилэр кэлэн ону-маны туруорсаллар, былааннарын үлэстээлэр, сана атастаһа сатыыллар — бу миэхэ ханан да сыстыбат курдуга. Ону тэнгэ кыаммат араныаҕа хайдах суолунан, туох үбүнэн көмөлөһүү үгүс мунаарыны таһаарбыта.

Ол иһин 2 сыл буолан баран социальной хайысхага солбуйааччыбын уларытан Софья Дмитриевна Кобякованы үлэҕэ ылбыппыт. Ол иннинэ Нам селотугар түөлбөнөн үлэлэрэн үлэни ытыгы үйэтигэр суоҕа. 4-5 сыл иһигэр Софья Дмитриевна общественноһы кытта үлэни атаҕар туруоран, дьону хамсаатан үлэ бөҕөнү ыһыһытын ким мэлдьэһиэй? Кини дьону кытта ханньк да хамнаһы эрэннэрбэккэ, тылын тиэрден 15 түөлбөнү баар гынна. Ардыгар санаан ыллаахха, бу дьоруу агардас уопут эрэ буолбакка айылҕаттан бэриллбит курдук.

Миэхэ кыһаллаахтар кэлэн ытаан-сонгоон бардахтарына тылбыттан матабын, үп суоһунан, кэмчигинэн дьыи да тупсаккын, сымыйанан эрэннэриэххин санаан барбат. Манньк түгэннэргэ Софья Дмитриевна дьону уоскутан, наадалаах тылларын булар.

Ити курдук общественноһы кытта үлэбит оннун булбутун иннигэр аны сыннаһанмыт кинини үлэтэ соччо тахсыбат. Кэнники үс сылга кулууптут үлэтин ис хоһононо дьону умсугуппат, коллектив иһигэр хайдыһы, мөккүөр тахсара үлэни атахтаата. Ирдэбил уларыайар, үлэһиттэр дараны өйдөөбөккө ололорлор. Дьыи эргэтинэн үлэ итэҕэһин быһаарар сатамтат, холбура, Хамаһаттаҕа кулууп үлэтэ чыҥха атын, айар атмосфера, кулууп актыыба тэриллэн, энтузиастар ылсаннар үлэлэрэ тигинэччи барар. Биһиэхэ ити суох.

— **Үлэлээбит икки болдьоҕун түмүгүнэн тугу кыайа туттун, тиһэбэр тиэртиң, ону сэргэ хайа салааҕа санаабыккын ситиспэтин?**

— Үлэлээбит кэмим сокуон өттүнэн, үбүлээһингэ да быһык кэм буолла. Элбэх уларыылар-тэлэрийиилэр системалаах, кэлим үлэни ытаргар ардыгар киһи илиитин-атаһын баайаллар, бириэмэ бөҕө ону сааһылааһынна барар.

Биһиги күннээҕи олох хааччылыгытын — суол, уот, управляющая компаниялар үлэлэрин хайа сатанарынан сааһылы сатаатыбыт. Күн бүгүн бу ситим тэ-

үлэтигэр, түгэҕэ көстүбэт дириг ис хоһоонноох салааҕа — саҥа салалта ураты болҕомтотун уурун наада.

Дьэ, уонна уонунан сылларга ханна да кыайтарбатах ыттар уонна сыбаалка бопуруостара өссө төһө өр соһуллохтара биллибэт. Биер кэмгэ эмиз сокуону уларытан сыбаалканы улуус көрүөхтээх дьон булжуйан кэбиспиттэрэ. Улуус бюджетын аһаҕаһа элбэх, онон сыбаалка тиһэх уочаракка тэбиллэр, ыксаан араас сөбүлэһии түһэриститбит, кэпсэтии бөҕө барбыта, ол түмүгэр 3 сыл устата баара-суоҕа 1 мөл. солк. көрүлүннэ. Дьыиңэр, бу проблема турбатын туһугар сылга 1,5-2 мөл. солк. наада.

Капитальной өрөмүөнгө үп көрдөөрү сүүрүү-көтүү буолуптут. Онуоха федераллар бу эргэ дьыилэр докумуоннарын (техпаспорт, регистрацияламмыт туоһу сурук, сирин учаастагын докумуоннарын о.д.а.) көрдүүлэр, онтукаларбыт ханан, ханна бааллара, баар эбиттэрэ да биллибэт. Хата БТИ (бюро технической инвентаризации) архыыба үчүгэй, бэрээдэктээх буолан абыраата.

Паарканы өрөмүөннээри туруорсабыт, эмиз «докумуоннара, пааспара тойо ханна баарый?» дьон уоска бөрдөрөбит. Бу курдук докумуоннар итэҕэстэринэн, суохтарынан Федеральной программаларга киирбэккэ хаалан хааллыбыт.

Правительство манньк үлэҕэ 20-30 мөл. солк. улуустарга ытар, ону улуустар быһа тутан оскуолалары, детсадтары, атын да объектары пааспарынан, о.д.а. докумуоннарынан хааччытыыга ытталлар.

2005 сылга саҕалыырбытыгар сыллааҕы бюджетпит 18 мөл. солк. этэ, онтон 3-4 мөл. солк. тус бэйэбит дохуоптут, онтон бу ааспыт сылларга сүүрэн-көтөн 67 мөл. солк. тиэртибит, мантан 19 мөл. — бэйэбит дохуоптут.

— **Билигин дохуот киирэр салааларын сайыннарын дьон буолар. «Селообразующий» дьон туох производственной дуу, коммерческой дуу хайдах тирэхтэниэхпий?**

— Алмаас, таас чох о.д.а. биһиэхэ суох, онон Мирнэй, Удачная таһымыгар холломтупт даҕаны. Нэһилиэнньэ аҕыйаҕа, батары рынога аччыгыһы араас көрүнгээх производствоны тэрийиигэ күчүмэҕэйдээх. Хайа баҕарар экономист этиһэ: агардас онорон таһаары судургу, ону батарыахха наада, эбиитин дохуот ылахтааххын.

Тыа хаһаайыстыбатын ылан көр — Алтайга сүөһү этин, үүтүн оноруу, переработкалааһын климата сымнаһаһынан олус барыыстаах, биһиэхэ тийэй атыһылылаар. «Эт-Астар» герефорд ынахтарын Новосибирскайга кыстаппытара биердии төбөтүгэр 4-4,5 тыһ. солк. ороскуоттанналар. Манна хас эмэ төгүл

«онор» дьон өй-санаа баһыйар. Арай быһыкка арыы саҥа сүүрэннэрэ бааллар — бу тус бэйэлэрэ актыыбынай позициялаах, сүүрүннэн 40-тан тахсыбыт саастаах дьонор буолаллар. Кинилэр үгүстэрэ эбиэскэй кэм дьон, комсомолга иитиллэн тахсыбыт актыыбыстар.

Ордук ыччат «олохтоох былаас эбэһинэһэ, орокуохтаах» дииллэр. Туох эмэ сатамтата, бэйэлэрэ алҕас дьаһанан баран тутта прокуратураҕа сүүрэллэр. Иждивенческэй өй-санаа тутта уларыбат, өр кэмгэ тэнитэр адыһнаттаах. Икки этэстээхтэргэ олоор ыалларга үгүстүк «баар гынын, бөҕү хомуйун о.д.а.» дьон барытын дьаһалтаҕа сонноһун баар чаччы.

Сорохтор босхо квартира ылбыттары атыһылаан баран иккистээн дьыи-уот көрдөөччүлэр, онно бары бырааптары өрө тутан кэлээлэр. Ити курдук моральной өттүнэн, психология да өттүнэн бөрүкүтэ суох уларыылар уопсай балаһанһыаттан тутулуктаах дии саныыбын. Дьон хайдах-туох олоххо баалларыгар, хайа диэки баран иһэригитигэр отой буккуллоохча буоллулар, ол иһин күннээҕинэн куһаҕаннык сытары имири хомуйуу түбүгэр түһэллэр. Кэриэйдэр «чучхе» идеяларын тула сомозолоһоллор, биһиэхэ ол суох. Бу нэһилик баһылыгын кыаһын таһынан олус улахан кыһалҕабыт буолар.

Биердүүлэн үтүө холубур курдук эттэххэ, Манчаары уулусса бастаан утаа туох да техника кыайан сылдыбаты бары-бадараан, оборчо дойду этэ. Манна улуус баһылыгын солбуйааччыттан саҕалаан үрдүк үөрэхтээх, сайдыылаах дьон ололорлоро да эмиз «онорун, аҕалын» диэнтэн атыны истибэт этибит.

Арай биер боростуой суошар уол кэлэн миигиттэн «уматыгынан көмөлөс, суолбугун онгусто этибит» диэтэ. Гравийтан бэриститбит, били айдааннаах суолбутун начаас кутан, онорон кэбистилэр. Ити курдук аллараттан инициатива, көүлээһин, хомойуох иһин, олус аҕыйах. Н. Рыкунов аатынан уулуссаны Н. Москвитин уонна И. Новиков көүлээһиннэринэн эмиз лаппа тупсарыппыт.

Онон баһылык, дьаһалта сүүрүн соруга наар булааччыталааччы, онорооччу, сорукуллур курдук буолбакка биердүүлэн дьону, бөлөҕү кытта күннэтэ алгыһан сүрэхтэригэр-быардарыгар тийэр тыллары булара, ол нөҕүө дьон олохторун тупсарыыга тус бэйэлэрин кыттылары ситиһии буолар.

— **«Один в поле не воин» дьэ. Ол сизиринэн биергэ үлэлээбит дьонун, чуолаан дьаһалта аппарата туһунан тугу этиһэн этэй?**

— Кырдык, баһылык үлэтэ хорутуулааҕа, көдүүстээҕэ дьаһалта аппаратаһыттан ула-

хан тутулуктаах. Кэнники бириэмэҕэ ордук эдэр специалисттар таһымнара, үөрэх өттүн ылан көрдөххө, олус бэрдэ суох. Сорохтор судургу сайабылыһынаньаны да кыайан суруйбаттар. Онон хаттаан практической үлэҕэ эриллэн син үөрэнэллэр. Ити үрдүк үөрэхпит хаачыстыбата мөлөһүн ырылыччы көрдөрөр.

Аны эдэр специалисттар коммуникабельность өттүнэн уопуттаах үлэһиттэргэ лаппа сабырытараллар. Ол эбэтэр кыра-улахан наадалаах дьоннору көрсөн кэпсэтии, өйдөһүү өттүгэр. Онон кыраалаан да буоллар кадрдарга уларыы-тэлэрийи син тахсар.

Маннай утаа үлэ тэрээһинигэр, дьысипилинэтигэр кинигир-хангыр сагарсыы суох буолбатаҕа. Куораттан кизһэ үлэ чааһын бүтүн иннинэ кэлбитим биер-икки эрэ үлэһит ололор, ону звоннаан төттөрү ыһыртардым. Сөптөөх ирдэбил турдаһына аппарата үлэһиттэрэ син түргэнник үөрэнэн сөптөөх режимгэ киирэллэр. Кылаабынайа, специалист инициативалаах, салайааччы илиитин-атаһын эрэ кэтээччи буолбакка самостоятельной буоларын ситиһилиэхтээх.

— **Түмүккэ, билигин эн атын үлэҕэ, отой ураты салааҕа, көспүккүн үгүстэр соһуйа истибиттэр. Тыа хаһаайыстыбатын ийгэтигэр туох санааттан киирсэргэ быһаарынын?**

— ТХУ начальнига В. Алексеевтан бастаан, ол кэннэ тыа хаһаайыстыбатын министрствоттан киирбит этии буолар. Бу саҥа структурнай сүүрээни Намга саҕалаагылар, биһиги улууспут бары салааҕа экспериментальной буоларынан. Манньк холдиннар республика таһымыгар тэриллэн баран үлэлэрэ тахсыбатаҕа.

Оттон мин үп салаатыгар специалист буоларын быһыыһынан холдингна билигин рыночной сыһыаннарга үп өттүнэн турруктаах буолуу саамай сүүрүн суолталааҕар үлэлиирбэр тоҕоостоох дьон санааттан сөбүлэстим. Онон «Эрэл», «Тунал» уонна «Эт-Ас» тэрилтэлэри холбоон холдинг тэрийэн, үөһэттэн сөбүлэн ылан саҕалаатыбыт. Сүүрүн сорукут — бу тэрилтэлэр үп өттүнэн турруктары тупсарыт, ол кэннэ сүөһүнү иитииттэн бородууксуойнай батарыыга диэри үлэныгыл циклын олохтоолун. Онуоха дойду таһымыгар бөдөн суумаҕа субсидияҕа киирсэргэ ботучу капиталлаах буоларын сатар, солуок буоллун, утары кредиттэри аахсыыга да буоллун.

Биердүүлэн фермер, чааһынай киһи аһы-үөлү онорууга Регламент ирдэбиллэрин хааччылар кыаҕа суох. Бу бөдөн табаарынай производитель эрэ онгорор уустук зводлалата. Оттон тыа хаһаайыстыбатын специалистаһыгар анал дьонор үлэлиэхтэрэ. Биер бэйэм менеджер курдук, тэрийээччи, көүлээччи курдук үлэлииргэ бэлэммин диибин.

— **Саҥа талылыбыт село баһылыгар баҕа санаан, алгыс тылын, биер тылын?**

— Утуйар уугун умун — дьиннээхтик үлэлиэххин баҕардаххына. Уонна «Не хнычь, не плачь — сам напросился» дьэни өйдөөт. Эбиитин «Если не я, то кто?» дьэ дьон итэҕэллэрин ылбыккынан сибээстээн.

— **Оттон быыбардааччыларгар, дьонгор-сэргэбэр?**

— Талылыбыт баһылыгы убаастаан, үлэлииргэр кыахта биерин, туорайдаһыман. Туох да иннигэр, эн куолаһын атын кандидатка биэрбитин иннигэр быыбар бүттэ — талылыбыт киһиэхэ көмөлөһүн. Бэйэм чааһым «в одну реку дважды не входят» дьэ аны нэһилик баһылыгар турбатым чаччы, оттон атын таһымна — ол туһунан кэпсэтии.

Кэпсэттэ В. КАСЬЯНОВ

Улуус нэһиликтэригэр

ҮӨРЭХ ДЬЫПА САБАПАНА

Бөтүн нэһилиэтин «Сардаана» оҕо саадыгар «Күһүнү атаары» бырааһынныга олус көхтөөхтүк, интэриэһинэйдик ааста. «Күһүнү фантазия» уолаттар төрөспүттэрин кытта айылҕа матырыйаалыттан оҕоһуктарыгар конкурса бастакы миэстэни Портнягин Талбан, иккис миэстэни Суздалов Эрчимэн, үһүс миэстэни Сивцев Ярик ыллылар. Кыргызтарга «Күһүнү палитра» авангарднай муода курбэр бастакы миэстэ Новгородова Күннэй, иккис Эверстова Айнура, үһүс Афанасьева Нина буоллулар. Бырааһынныкка дыаһыла оҕолоро, төрөспүттэр ыалдыттаатылар.

Е.С. Сивцев-Таллан Бүрэ

аатынан орто оскуолаҕа үгэс буолбут «Көмүс күһүн» үүнүү бырааһынныга сэргэхтик ытылынна. Төрөспүттэр көхтөөхтүк кытыннылар, хорчуопка тэрилиннэ. Конкурстар түмүктэринэн кыайдылар: «Самый красивый букет» – 1 уонна 11 кылаастар, «Самый большой» – 3 уонна 9 кылаастар, «Бутерброд» – 1 уонна 6 кылаастар.

Учуутал күнүгэр «Эбэрдэ эйиэхэ, учуутал!» диэн үөрэнээччилэр бөлөмнөөбит эбэрдэ концерта буолла. Улэлии сылдьар уонна ветеран учууталларга үөрэнээччилэр номинациялары, сувенирдары бэлэхтээтилэр, эбэрдэ нүөмэрдэри көрдөрдүлэр.

В. КОЛЕСОВА, Бөтүн

«КҮҮНҮНҮ КӨМҮС СЭБИРДЭХТЭР»

Алтынны 11 күнүгэр Бартыһаан нэһилиэгэр аҕа саастаах дьоммутугар аналлаах «Күһүнү көмүс сэбирдэхтэр» диэн ааттаах олус кэрэхсэбиллээх тэрээһин буолан ааста. Ону тэнгэ быйыл бэтэрээннэригэр саха балаҕана тутуллан үлэбэ кирдэ. Онон бу күн аҕа саастаах дьоммут үөрүүлэрэ икки төгүл үрдээтэ. Бу үөрүүлээх түгэнгэ Үөдөйтөн 5 киһилээх делегация кэлэн ыалдыттаата, делегацияны Үөдөйдээҕи кырдыаҕастар сэбиэттэрин бэрэссэдээтэля Сысолятина Анастасия Семеновна салайан илдьэ кэллэ. I Хомуस्ताахтан 5 киһилээх делегация кэлэн ыалдыттаата, салайааччы Неустроева Елена Ивановна - кырдыаҕастар сэбиэттэрин чилиэнэ. Ону сэргэ биирдүүлээн дьон кэлэн аҕа саастаах көлүнэбитигэр эбэрдэлэрин этэн бардылар.

Бырааһынныгы Бартыһаан нэһилиэтин «Хомус» сынньалан киинин үлэһиттэрэ илээн-саҕалаан, тэрийэн ыттылар. Бастаан ыалдыттарга Семен Никонович Стручков аатынан нэһилиэк музейин көрдөрдүлэр. Бу музей урукку «Нам» совхозка киирэр колхозтар историйаларын эмиэ кэпсир. Кинини төрүттээбит Семен Никонович Стручков матырыйааллары музейга түмэригэр үгүс колхозтар туһунан информация хомуллубута.

Онтон балаҕанга бырааһынныктаабы остоулга ыны-

ран чөйдөтүлэр. Эбэрдэ тылы Партизан нэһилиэтин баһылыга Зырянов Алексей Николаевич эттэ. Ыалдыттар илии тутуурдаах, өтүк харалаах кэлэн эбэрдэ тылларын этэн, ыллаан-туойан бырааһынныгы өссө киэргэттилар. Аҕа саастаах дьоммутугар нэһилиэк тэрилтэлэрэ өйдөбүннүк бэлэхтэрин туттардылар. Оҕуруот аһыттан бүлүүдэбэ, композицияҕа күрэх буолла. Бастакы миэстэбэ Л.Д. Соловьева, иккис миэстэбэ М.П. Гаврильева, үһүскэ В.Е. Зырянова кыайан тахсан үөрүүлэрэ муңура суох буолла.

Бастакы хомуस्ताахтар сүрдээх үчүгэй, Бартыһаан нэһилиэтин совхоз кэминээҕи чемпион үлэһиттэрин Парников Алексей Николаевич, Илларионова Ефросинья Петровна, Протопопов Егор Афанасьевич мэтириэттэрин аҕалан музейга бэлэхтээтилэр. Бартыһаан нэһилиэтин олохтооҕо Тимофеева Мария Семеновна 5000 солк. балаҕанга төлөпүөн киллэртэрэллэригэр уу харчынан биэрэн олохтоохтору үөртэ-көтүттэ. «Хомус» сынньалан киин үлэһиттэрэ ыллаан-туойан, оонньотон Бартыһаан нэһилиэтин аҕа саастаах дьонун, ыалдыттары бырааһынныктарын өссө үрдүк таһымна таһаарда. Онон, бу сана арыллыбыт балаҕан бэйэтин көлүнэтин түмүө, ырыа-тойук өссө дьирэйиэ диэн эрэне хаалабыт.

Н.Н. РЫКУНОВ, Партизан

Спорт – дьулуур, спорт – тулуур

ҮГЭС БУОЛБУТ ТУРНИРГА

Алтынны 6 күнүгэр Аппааны стадионугар «Золотая осень» футбол турнира Хатын Ары нэһилиэгэ тэриллиттэ 200 сылыгар анаан ытыллыбыта. Турниры ааспыт сылга нэһилиэк дыаһалтатын иһинэн сана тэриллиттэ ыччат политикатын уонна физкультура, спорт отдела тэрийэн ыытта.

Барыта сэттэ хамаанда күөн көрүстэ: Аппааньттан үс хамаанда, Хамаҕатта, Граф Биэрэгин уонна профлией хамаандалара. Киришилээх күрэхтэһии түмүгүнэн бастакы миэстэни «Фортуна» (Аппааны), иккинчи Хамаҕатта хамаандата, үһүс миэстэни «Гиос» (Нам) ыллылар. Судьуйаларынан А.П. Яковлев, П.А. Сивцев үлэлээтилэр. «Бастың оонньооччу» ааты ХИ-ФУ студена, Өлөөнтөн сылдьар

Николаев Ян ылла. Оттон бастаабыт «Фортуна» хамаанда чилиэнэ Яковлев Рома быйыл сайын Красноярскай кыраайга «Универсиада» футбол күрээбэр кыттан кэлбитэ. Бу иннинэ Рома Москваҕа сборга сылдьыбыта. Манна кыттар чиескэ тиксидитигэр улахан оруолу бу сыл ахсын ытыллылар мини-футбол күрэхтэрэ ылбытара саарбаҕа суох. Күүстээх санаа, күннээҕи дьарык, тулуур уонна дьулуур спорка ситиһини аҕалар диэн кэнчээри ыччакка өйдөтөн, чөл олохтоһуон.

Спорт отдела турниры ытарга көмөлөспүт «Беларусь» баһынай хаһаайыстыба салайааччытыгар Сучко Н.К. улахан махталын тиэрдэр.

Н.Д. СИВЦЕВА, общественной корреспондент

Хайдах олордугут, ыаллар?

«Кырдыаҕаска ытыктабыл, учууталга махтал, ийэбэ таптал» диэн девинэн «Түһүлгэ» сынньалан киинин 38-с дьылын аһыллыта Хамаҕаттаҕа үрдүк тэрээһинээхтик ытылынна. Аан бастакынан кулууп үлэһиттэрэ бука бары сценаҕа тахсан көрөөччүлэрин кытта көрүстүлэр. Сана сезонга бэйэлэрин үлэлэрин былаанын иһитиннэрдилэр. Ону Татьяна Уодай кыһынаан Нарыйа-аналын бэртээхэй ырыанан довуһуолаатылар. Ол кэнниттэн кулууп директора А.А. Харитонов уола Ньургунуун «Кырдыаҕастарга ытыктабыл, учууталларга махтал, ийэлэргэ таптал» диэн девинэн улахан эбэрдэни эттилар. Ырыаһыт, олохтоох мелодист Т.Гаврильева кыһа Уруйдааналын ырыанан ситэрэн биэрдилэр.

Биһиги нэһилиэкпитигэр 60-тан тахсыбыт саастаах 116 киһи олодор. Саастаах дьону урут үлэлээбит тэрилтэлэрэ умнубаттар эбит. Ол курдук 1 №-дээх «Сарыал» оҕо саадыттан Герой-ийэлэри А.Г. Местникованы уонна Т.Д. Винокурованы, салгыны А.М. Васильевы, Е.И. Корякины эбэрдэлээтилэр, сэмэй бэлэхтэрин туттардылар. Сценаҕа «Түһүлгэ» сынньалан киинин профкомун председателэ О.П. Москвитина тахсар. Кини урукку үлэһиттэригэр В.Г. Больницкая (киномеханик), Е.Х. Охлопкова (кассир), Х.Н.

Спорт — дьулуур, спорт — тулуур

Балаҕан ыйын 22 күнүгэр Бөтүн нэһилиэтин саҕа кулуубун дьийэттигэр Иван Кононович Бережнев бириинигэр дуобакка улуус аһаҕас чемпионата үһүс сылын ытылынна. Бу күрэхтэһиигэ барыта 24 оонньооччу, ол иһигэр 8 маастарга кандидат, 16 маассабай разрядтаахтар кэлбиттэр. Күрэхтэһии 9 турдаах швейцарскай системанан

Өбүгэ үгэһин умнума!

Оройуоммут хаһыатын балаҕан ыйын маннайгы күнүгэр тахсыбыт В.Н. Романов көлүүр оҕуһун туһунан суруйуутун сэргээр аахтым. Мин эмиэ оҕо эрдэхпиттэн оҕус көлөнөн колхозка үлэлиирбин сөбүлүүрүм. Ити Романов кэпсэнииттэн биллэһинэ мин кинитээбэр алта сылынан аҕа саастаах эбиһин. Кини сэрйи иккис сылыгар бизстээх этим диир да, киһи көмөтө суох оҕуһун миинэрин сөҕө санаатым. Арай оҕуһа оннук намыһаҕа бэрдэ эбитэ дуу Оҕуһун миинэн иһэн сууллан түспүтүгэр оҕуһа тохтуу биэрбит. Саас тийиэн оҕуһа ото суох буолан аччыктаан ыты сытарын, ааттаһан туруорон сыарбаҕа көлүйөн атын алааска тийиэн тизэллэбит от күрүөтүгэр от бөҕө хаалбытын булан аһаптыгыгар оҕуһа махталын биллэрэн хатыһылаах тылынан салаан ылбытыгар «ытыгы сыспытым» диир. Кырдык, оннук буолуон сөп. Бал, литератураттан биллэһинэ ойуурга отоннуу сыалдьар дьахтарга атыр тайах кэлэн көрдөһөр курдук туттарын иһин сэрэйэн тайаҕы батыспытыгар, тыһы тайах кыа-

ЫТЫКТААН, МАХТАНАН, ТАПТААН...

Семенова (библиотекарь), А.Н. Васильева (тех. үлэһит), М.А. Жиркова (директор) уонна А.З. Заровняева (баянист) бэлэхтэри туттарда уонна Сайа хоһоонун олус үчүгэйдик ааҕан соһутта. Ветеран учууталлар инники күөнгэ сырыттылар. Кинилэри учууталлар профсоюзтарын председателэ А.М. Мухина сценаҕа ыгыртаата. Кинилэр ортолоругар бааллар: Н.Н. Аммосова, Т.И. Бурнашева, В.И. Бурнашева, Р.Р. Дунаева, Г.С. Касьянов, Е.М. Феофанов, А.И. Колесова, Г.А. Кривошапкина, А.Л. Посельская. Кырдыаҕас учууталлар үөрэспит оҕолоруттан истин тыллары истэнэр, сэмэй бэлэхтэри туттаннар оҕолуу үөрдүлэр, сүргэлэргэ көтөүлүннэ. Биир бэйэ түгэниэн алын сүһүөх кылаастар учууталлара Захарова Степанида Афанасьевна «Саха республикатын үөрэҕиритин туйгуна» түөскэ иилиллэр бэйэни туттарыы буолла. Наһарааданы оскуола директора А.М. Дьяконов дохсун ытыс тыаһын ортотугар туттарда.

Саха-французскай лицей профсоюзун аатыттан Е.Г. Савина эбэрдэлээтэ. Г.А. Захарованы, В.В. Ушницкайы, И.К. Васильевы сценаҕа ыгыран таһаарда. Кинилэргэ Уйгулаана Харитоновна уонна Вера Неустроева бэйэлэрин дуэттарын анаатылар. Бизээр биир кэрэхсэбил-

лээх түгэниэн иистэннэнгэр Т.И. Винокурова, С.К. Данилова моделларын көрүү буолла. Норуот маастара Т.Д. Винокурова сахалыы таҕастарын кэтэн көрдөрдүлэр. Кинилэргэ анаан Л.А. Андросова салайар Кэрэ Куо үгүһүтүтэрэ үгүһүлээн көрдөрдүлэр. Сотору кэминэн Ийэлэр күннэрэ ытыллыаары турар. Онон анаан ырыаһыт ийэлэр Александра Кривогириничына кыһа Людальын, Надежда Макарова уола Петялыры, Наталья уонна Максим Заболоцкайдар икки оҕолорунаан бэйэлэрин таптыыр ырыаларын бэлэхтээтилэр.

Ити курдук Антонина Харитоновна, Татьяна Гаврильева сценарийдарынан «Түһүлгэ» сынньалаҥ киинин 38-с саҕа дьылын аһыллытын хамаҕаттал сэнээрэ көрдүлэр-иһиттилар, доһуйа сынньанналар. Кулууп үлэһиттэрэ сылын ахсын нэһилиэннэни кытта үлэбэ саҕаттан сана нымалалары, үлэлэри тэрийэн иһэллэр. Көстөрүн курдук бу сырыыга ырыаһыттар бары бэйэлэрин оҕолорун кытта кытыннылар. Көрөөччүлэри олус сэргээртилэр, интэриэһиргэттилар. Буоларын курдук концерт кэнниттэн уоттаах-төлөнөөх дискотека ытылынна.

Е. ФЕОФАНОВ, сцена ветерана, Хамаҕатта

ДУОБАТ САЙДАРЫН ТУҢУГАР

ытылынна, түмүгэ икки бөлөххө араарыллан таһаарылынна. Онуоха маастарга кандидаттар бөлөхтөрүгэр 7,5 очколаах Дмитрий Николаев (Бартыһаан) бастаата. Иккис миэстэбэ 6,5 очко хомуһан Николай Соловьев (1 Хомуस्ताах) табыста. Үсүһү 6,0 очколаах Дмитрий Филиппов (Хамаҕатта) ылла. Оттон маассабай разрядтаахтарга эдэр оонньооччу Валерий Бандеров

(Бөтүн) 6,5 очконан бастаата. Иккискэ куруутун оонньооччу Михаил Кокорев (Хамаҕатта) 5,5 очколаах табыста. Оттон үһүс миэстэ иһин И. Бережнев, И. Васильев, А. Евстафьев 5,0-ти очколаах тэнгэһэн табыстылар. Онуоха коэффицент аабыыта диэн ньыма баарынан А. Евстафьев (Хатын Ары) үһүс миэстэни ылла.

Бу күрэхтэһиини улууска дуобат сайдарын туһугар Хатын Арыттан төрүттээх, билигин Бөтүнгэ олодор 72 саастаах үлэ, спорт ветерана Иван Кононович Бережнев бэйэтэ көбүлээн үс сыл субуруучу ыытта. Күрэхтэһии тэрээһин олус үчүгэй. Бэйэлэрэ астаан аҕалан оонньооччулары миэстэтигэр аһаттылар.

Манна, таарыччы аҕыннахха, биһиги улуспутугар бэйэлэрин бириистэрин оонньооччулар үксээн иһэллэрин хайгыахха эрэ сөп. Очотугар улууска дуобат оонньоута өссө сайдыаҕа, күүһүрүөбэ.

Е. ФЕОФАНОВ, дуобатчыт

ОҔУС БАРАХСАН

йан төрөөбөккө эрэйдэнэ (ветеринар дьахтар түбэспит) сытарыгар көмөлөнөн төрөспүтүгэр атыр тайах махталын биллэрэн дьахтар сирэйиттэн биирдэ салаан ылбыта үһүт.

Биһиги тыа дьоно Салбанга эрдэхпитинэ наар аакайдаан сангарарбыт: бизээрэни салырычча, куулу күүл диирбит, долбууру далбыр диирбит о.д.а. Оттон оҕуһу «оҕус, сырбат» диэн тыл тахсарын иһин «оҕус» диирбит. Оттон бу дайды сиргэ киирэн баран «оҕус да сырбат» дииллэр эбит.

Биһиги, С.М. Киров аатынан колхоз этэ, сэрйи буолбутугар Ийэ дойдубуларын көмүскүү, эдэр, доруобай эр дьоннорбут барбыттарын кэннэ үлэһит илии тийбэттин курдук, көлүүр угуһа эмиэ тийбэт буолтугар кытарабыт ынахтары эмиэ көлүнэрибит. Угус көлө барахсаны сарсыарда эрдэ кыһынны кэмгэ харанаҕа туран хотонтон таһаардыҥ да, бурҕалдытын кэтэрдээт ма, от тийэ барарга бөлөм буолара. Оттон ат көлөнү уончалаах оҕо сымнаҕас аты көлүйүө буолан баран, түөһүн быатын тардыта

кыайтарбат буолара. Угус көлө барахсан тымыһыга миинэ сылдьарга эмэхэм көп этин угуттаан сылааһа бэрдэ буоллаҕа. Биһиги колхозка аллаах-тардылаах «Чөрөнкүс» диэн угустаах этибит уонна «Дьуорсун» диэн эмиэ тардылаах буолан баран нэс этэ.

Кырдык, Н. Романов угус көлө үтүөтүн сыаналаан пааматыннык туруоруохха диирэ сөптөөх. Ону аңардас сулумах угуһу эрэ буолбакка, мас сыарбаҕа оттук маһы соһон иһэр гына онорбут ордук ытыктабылы биэриэ этэ. Оттон ойуур куобаҕын, күөл балыгын көйгөллүүр сыһа, кинилэргэ эмиэ өйдөбүннүк наада. Куобаҕы биһиги «Абыска» кыстаан олорон оһоһонун да бырахпакка ырытан, ыраастаан баран улахан күөскэ буһаран хара бурдугунаан селиэйдэн сиир тотоойу, астык ас буолара. Оттон ойбонноон син аҕыах үтэһэ буолар мундуну ылар этибит. Үөлбүт мундуга тийээр үчүгэй амтаннаах ас суох.

Н. КОКОРЕВ, Хамаҕатта

Сир — олохпут төрдө

Балажан ыйын сагатыгар Көбөкөн нэһилиэтин аатырар Тарафана сайылыктарын үөс күөллэрин аһары уутуйбуттарынан Саха республикатын Государственной Киин сири куурдар, нүөлсүтэр салаатын аналлаах тэрилтэтин (Герасимов В.П.) үлэһиттэринэн 2011-12 сс. экскаваторынан Улахан, Аччыгыт күөрэллэр күөллэри Алдан өрүскэ түһэри сахалы тэрээһиннээх сиэри-туому тутуһуннарыта буолла. Бу улахан суолтаах тэрээһингэ кыттыны Нам улуунун дыһалтатын тутууга солбуяаччы Матвеев С.С., т/х управлениетын начальнига Алексеев В.Г., республика н/х үтүөлээх үлэһитэ, улуус Ытык сүбэтин председателэ, улуус Ытык киһитэ, Көбөкөнтөн төрүттээх 80 саастаах Колесов В.А., улуус урукку мелиоратора Лукинов В.Н., Дьокуускайдаагы бырайыагы онороочу ИП Эверстов М.В., кылаабынай инженер-механик Андреев В.М., Көбөкөн нэһилиэгиттэн баһылык Ноговицын К.Н. уо.д.а. кыттыны ыллылар.

Алгыс кэнниттэн элбэх сылларга экскаваторщигынан үлэһиттер Терехов Афанасий Семенович бэйэтин солбуяаччы төрөппүт эдэр уолунаан Афанасий Афанасьевичтын ханал бүтэһик буюмун төлө гардан ыраастаатылар.

Бу Тарафана систематын 6,0 мөл. солк. суумалаах, 2011-12 сс. 2,490 мөл. солкубайдаах үлэлэрэ онгоһулунулар. Аны күһүн сир тонгуута экскаватор үлэтин салгыыр, эһиил 2013 с. күөллэри ситимниир ханабалар икки ардыларын ыраастааһын, ситэри үлэлэрэ бүтэриллэхтээһин билиһиннэрдилэр, бу ааспыт икки сыл устата Алдан өрүскэ диэри 20 гектар ойуур солломут бульдозерынан ханаал суолугар, үөс күөллэр уулар толору түһэрилиннээһинэ 2500 гектар сир ууттан босхолонон 1300-1500 га ходуһа-мэччирэн сирэ баар буолуо диэн туһааннаах министерство үлэһиттэрэ бырайыак быһытынан кэпсээн сырдаттылар.

Мань сэргэ Нам улууга урукку да өттүгэр, билигин даҕаны Саха республикатын көккэлэһэ сытар кураайы сирдээх, ходуһалардаах Уус-Алдан, Чурапчы, Мэңгэ-Ханалас улуустарыгар өрүүтүн өйбүл-тирэх улуус буоларынан, ол иһин республика салалтата Тарафана сайылыктара — алаас ходуһалара көлөр өтүгүр көхтибэккэ өрүү өлгөм оттоох-мэччирэннээх буларыгар баҕаран манньк ботучу үбүлээһини онороро сөптөөх. Ол иһин олохтоох нэһилиэк салалтата, улуус дыһалтата бу Тарафана мелиоративнай системата өссө да ситэри бырайыакка киллэриллэбэтэх, сөптөөх сирдэринэн күөллэр икки ардыларынан аныгылы шлюз-регулятордары, даамбалары эбии бырайыактан, үбүлээһини туруорсаллара уонна онгоһула турар үлэлэри эдэр, уопута суох специалистарга найылаабакка, тус бэйэлэрэ утумнаахтык суолта ууран хонтуроллуулар эрэйиллэр.

Сүннүүнэн Тарафана нэһилиэннээ колхоз-совхоз эрдэктэн сайылыгынан түөлбөлөн олорут сайылыктара, өлгөм мэччирэннээх Укэчи, Аранса, Сылгы Бастаах, Сылгы Маньгар, Чороху (Булгуннахтаах) 2004 сылтан быраһылыбыттара, оннооҕор субай, ынах сүөһү-сылгы кыайан мэччийбэт гына суоллар уунан быһыттаннар. Кэлэр өттүгэр саатар чугастаагы сайылыктары туһаныга бу икки нэһилиэк тэттик кооперативтары тэринэн, сомоҕолоһон үлэһиттэригэр нэһилиэк баһылыктара ураты болгомтолоох үлэлэри ыытыахтаахтар, оччоҕо эрэ государство өйбүлүн, Тарафана онгоһууттар ороскуотун махтиэлихтэрин сөп.

Мин Тарафана биэс сайылыктарыгар сүүрү-көтө, эмник оҕо сааһым ааспыта. Ол иһин Намым улуунун көлөр эдэр көлүнэ ыччаттара, т/х специалистара уонна улуунун аныгы көлүнэ эдэр салайааччылар — бу үйэттэн үйэҕэ, көлүнэртэн көлүнэҕэ Саха сиригэр аатырар аатырбыт — олус диэн киһи уйулдатын уһугуннарар кэрэ көстүүлээх Тарафана туһунан дириг өйдөбүлү биллиннэр диэн Нам улуунугар олоһун анаабыт, кырдыаас көлүнэ дьон ураты убаастабылын ылбыт, 1965-70 сс. райисполком председателинэн, 1970-77 сс. партия Намнаагы райкомун 1 секретарынан үлэлээбит Колмогоров В.Е. «Нам улууга XIX үйэҕэ» 1999 с. тахсыбыт кинигэттигэр

Хорууну сайыннары-күһүннэри, сир күүскэ тонгон хастарбат буолуор диэри ыыптыттар. Хоруу диригэ, кэтитэ биридии саһаан (2 м) эбит, онор хоруу түгэһиттэн буору хааһаха кутан баран үөһэ соһон таһаараллара диэн кэпсипиллэрэ. Бу сыл барыта 1500 саһаан сири хорон баран тохтообуттар, бу үс биэрэстэ сиргэ тэҥнээр.

Үлэһиттэр бэрт аҕыйах хайгыалаах, сүгэлээх, баһымнылаах эбиттэр уонна барыта мас сэлтэринэн тутталлара. Хаһы үлэтэ олус ырахан буолан дьон бөҕө кыаһын эспит. Хоруу үлэтин салҕаан ыытарга элбэх үп, харчы, туттар сээп-сэбиргэл, таһас-сап, көлө наада буолан саналы тэринэргэ, күүс-уох муньунарга диэн үлэлэрин тохтотон эрэгэ

1892 с. Тарафана эбэ уутун таһыма 54 см түспүтэ, күөлү тула биэрэгэ барыта тахсыбыта үһү. 1893-1894 сс. хаһы үлэтэ барыта аҕа уустарынан салҕанан ыытыллыбыт. 1895 с. тохсунньу 31 к. онгоһуллубут аҕа уустарын чаччыналарын Петр Потапов, Семен Парников, Петр Барамыгин уонна нэһилиэк ыстаарыһата Иван Колесов суруктарынан көрдөххө ити сыл Көбөкөн аҕатын уустара 750 солк. наймылаан эбии 1500 саһаан хорууну онорбуттар. Кинилэр этгэллэринэн 1894 с. 68 дэһэттинэ хорууттан тахсыбыт ходуһаны оттообуттар, төһөтө биллибэт дэһэттинэ мэччирэни туһаммыттар. Күөл уута букатыннаахтык баран эрэрин эппиттэр.

үрэххэ сааскы күмгэ хаар уутунан туолан түһэрин бэйэтин сахалы толкуйунан, аһыллар-сабыллар — троһунан эриллэр бетоннай шлюз-регулятордаах буор даамба онорторбута, оччолорго кини «Сельхозтехника» ходуһа сири онорторор механизированнай колонна начальнигынан үлэлиирэ, элбэх С-100 трактордааҕа, онон халын хардаах дьылларга илин үөһэ сытар сис тыалар алыларыттан, күөллэриттэн саас хаар уутун шлюз-регулятор даамба сабыллан, урукку ситим илин диэки сытар күөллэр уулар арҕаа Тарафана үөс күөллэригэр киирэн сайылыктар мэччирэнинэн хааччылылары ситиспитэ, бу система — ол кэннэ «Лиман Попова» диэн ааттанар буолбу-

ТАРАФАНА — ИННИКИ САЙДЫЫ ЭРЭЛЭ, КЭСКИЛЭ

Дьэ-буо!
 Үлүскэннээх сүүрүктээх
 Үлэр лотуок уулаах
 Үс салаа үөстээх
 Өлүнэ өрүһү кытта
 Өйөөһүн үөскээбит
 Солотуулаах кэстүүлээх
 Соһуруулуур өттүнэн
 Содо-чоһуор хайаттан
 Состуойданан үөскээбит
 Илгэлэрдээх энэрдээх
 Илниктиир өттүнэн
 Кыыс тыһа эбэттэн
 Кытыыланан үөскээбит;

**Хотолдуйар бэйэлээх
 Хотуулуур өттүнэн
 Арылыар сүүрүктээх
 Алман өрүс эбэһин
 Арылаллан айылыбыт
 Балтараа кес туоралаах
 Аһыс кес усталаах
 Атааннаах мөһүннээх
 Аан Тарафана сайылык
 Аатыран ахан турар эбит...**
 (1938 с. — олонхоһут
 П.П. Ядрихской — Бэдьээлэ
 «Тарафана сайылык» хоһооно).

«Тарафана күөлү хоруу туһунан» (Як. нац. архыпттан) кылгастык билиһиннэрэбин, оччоҕо эрэ дьиннээх өйдөбүлү ылыахтара.

Архып докумуоннара этгэлэринэн Бөтүг бийин ууһа билигин Бөтүг, Көбөкөн, Түбэ, Арбын аҕатын уустарын түмэрэ, оттон биес ууһун киининэн Тарафана эбит. Нууччалар бастаан кэлиилэригэр бөтүгнэри кытта элбэх кыргыһыылар Тарафана тулатыгар барбыта үһү. Оччоҕо Бөтүг баһылыктара Камык, Улта Тарафана олоруттар. Нууччалар бөтүгнэри бас бэринээрэн баран ити аҕа уустарын барыларын Бөтүг волоһа диэн ааттаан дыһааҕы хомуйбуттар. Дыһаах кинигэтигэр 1776 с. Көбөкөн диэн волость баар буолбут, онон ити сыл диэки Көбөкөн Бөтүгтэн арахпыт буолуон сөп. Көбөкөн састаабыгар киирбиттэр: Дөдөкө, Күндүл, Сабар, Ньоочоруйа, Дабанча аҕатын уустара.

XIX үйэ 80-с сылларын ортолоруттан Бөтүг ыстаарыһата, кэлин суруксута, кулубата буолулаабыт үрэхтээх киһи Василий Кириллович Мохначевский икки нэһилиэк күүһүнэн улахан эбэни хорон түһэрэр буоллар элбэх ходуһа, мэччирэн сирдэрин таһаарыах этибит диэн элбэх кэпсэтиннэ онорбута үһү. Ону Көбөкөн ыстаарыһата Иван Колесов, аҕа ууһун чаччыналар Петр Потапов, Семен Парников, Петр Барамыгин бэркэ сөбүлээннэр-өйөөннөр ородуу муньахтарга икки нэһилиэк күүһүн холбоон Улахан Эбэни — Тарафананы — хорон сирдэ оностоһуун диэн туруорбуттар. Кэпсэтиилэр түмүктэригэр бу этии ылыллан икки нэһилиэктертэн дьон хомуллан, оччоҕо сиэри-туому барытын тутуһан 1887 с. бэс ыйыгар Тарафана эбэ аллара өттүнэн хорууну саҕалаабыттар.

тиийбиттэр. Мань билэн баран ыаллара — Дүпсүн улуунун баһылыктара туһанарга суудайаллар. 1888-1889 сылларга сүбэлэһэн баран, оччоҕо Дүпсүн улуунун кулубата, саха бастын үрэхтээҕэ, суруйааччыта В.В. Никифоров — Күлүмнүүр уола Дьокуускайдаагы губерна-торга хаста да көрдөһүү сурук киллэрбит: «Тарафана күөлүн намнар кыайан сир онгостор кыахтара суоһунан, Дүпсүн улуунугар сир тиийбэтин учуоттаан, бу күөлү Дүпсүн улуунугар биэрэн турар, салгыи хордорон сир онгосторо саас-үйэ тухары көңүллүүргэ», диэн.

Уобаласуутабусуругу Бөтүг уонна Көбөкөн нэһилиэктерин ородуу ойдарыгар муньахтарга дьүүллээхтэ ыыптыт. Нэһилиэннээ дьүүллэһиллэрэ 1889-1891 сс. барыттар уонна булгуччу аккаастаан турар, күөлү көһөрүүнү бэйэбит күүспүтүнэн ыытыахтаахпыт диэн эбэһэтэлистибэ ылыммыттар. Ол туһунан 1891 сыл ыам ыйын 6 уонна 21 күнүнээҕи уопастыбалар бириигэбэрдэр көрдөрүлөр.

1892 сыл бэс ыйыттан хорууну эмиэ саҕалаабыттар. Окко кириэххэ диэри икки нэһилиэк кытыһан 1000 саһаан хорууну хаспыттар. Күһүн икки нэһилиэк хорууну тус-түспэ ыыптыттар. 1892 с. күһүн мээрэй быһыытынан көбөкөттөр 710 саһаан хаһыны онорбуттар, оттон бөтүгнэр 1200 саһааны онорбуттар.

Мань таһынан Бөтүг нэһилиэтин дьонно Николай Попов, Игнатий Пестерев саһаанын 50-нуу харчыга наймылаан, көбөкөннөр суоттарыгар 500-кэ саһааны хаһан туттарбыттар. Онон 1892 с. устатыгар 3410 саһааннаах хоруу хаһылыбыта.

Дьэ, бу үлэлэр түмүктэригэр

Онон 1892 сылтан Эбэ уута түһэн Улуу Тарафана ходуһата, мэччирэнэ тахсыта саҕаламмыт, оттон 1894 сылтан Эбэз оттуур, сүөһүнү мэччитэр буолбуттар. Ол аата XIX үйэ бүтэһигэр Улуу Тарафана сайылыга ходуһата ырыаҕа ылланар, хоһоонго холбоһор үүт тунах үлүбүт, арыы тунах аллыбыт аатырбыт сирэ буолбута үһү.

Бу үтө дойдуну кэнэҕэски ыччат кэскилин туһугар өбүгэлэрбит барахсаттар хааннаах хара көлөһүннэринэн, сырдык тыһынарынан айбыт даҕаны, онорбут даҕаны эбиттэр диэн Колмогоров В.Е. суруйан хааларбыта.

1964-65 сс. Нам оройуона Уус-Алданньын холбоһон Среднеленский оройуонтан уурайан арахсыы буолбутугар уус-алданнар Лена өрүс сүннүүнэн кыраһыссаны быстаран 2 Хомуустаах Улахан, Аччыгыт Бакыйа алаастарын, Көбөкөн Тарафанатын алаастарын өлгөм мэччирэннэригэр-ходуһаларыгар дуораһыйаннар Арбын нэһилиэтин кытары Уус-Алдан оройуонугар бэрдэрэри гыммыттарыгар, олохтоох нэһилиэннээлэр сөбүлээбэккэ улахан айдааннаах муньахтар, дьүүллэһиллэр (правительственной) түмүктэригэр кыраһыссса урукку онунан хааларылыбыта, оччолорго билиги 9-с кылааска үөрэнэ сылдьан, Көбөкөн буолбут бүтэһиктээх муньахха куоластааһынна кыттыны ылбытыт.

Онон 1941-42 сс., 1947-49 сс., 1952-54 сс., 1956-57 уонна 1962-64 сс. Саха сиригэр буолан ааспыт уот курааннар түмүктэригэр Тарафана үөс күөллэригэр, Фрунзе, Көбөкөн нэһиликтэригэр олус улахан охсууну, курааны аҕалбыттара. Ол курдук, Тарафана үөс күөллэригэр күөл кытытыгар тиийэ киһи, ынах түүппүлүнэн хааман киирэр буолбута, аһына бөҕө сайын айы толору этэ, күөллэр уолан сайылыктарга иһэр ууну 1-1,5 км үөс күөллэртэн, өрүс боро-туокатыттан фермаларга 10-15 км сиртэн ууну таһарга массыннан аҕалаһар, ортоку Сылгы Бастаах, Сылгы Маньгар чугастаагы иһэр күөллэрэ испиэскэлэнэн, ыанньыксыттар дору-убуйаларыгар оҕустарбыттара, икки нэһилиэтинэн көһүүлэр саҕаламмыттара.

Дьэ, ол иһин нэһиликтэр салалтала (Петров Степан Андреевич) туруорсууларынан оройуон салалтата Тарафана алаастарын, сайылыктарын уунан хааччыларга республика бырайыактыр институттарыгар чинчийи, уунан хааччылы туһугар үлэлэри туруорсубуттара.

Нам оройуонун землеустроителэ Попов Алексей Иванович туох да бырайыага суох Уус-Алдан Улахан, Аччыгыт Тумара күөллэрэ, Улахан Найымчах, Аччыгыт Найымчах, Уһун Күөл Лена өрүскэ — Халдыгырыыр

та, үөс күөллэр толору уунан туоллаһтарына шлюз-регулятор аһаас туруохтааҕа.

Дьокуускайдаагы «Якут-гипроводхоз» эмиэ бырайыак онорбута. Бу бырайыак элбэх итэбэстэрдээҕэ, сүрүн итэбэһинэн ситим үөс күөллэр кута-муох аннынаагы (линза) муустара куйаас сылларга муустара ирэн ууланалара учуоттамматаҕа, ол иһин халын хаардаах, куйаас сайыннаах сылларга үөс күөллэр уулар сөп-сөп аһара ууланан ойууру саҕатынан толору уу олон хаалара. Маньк балаһыанһа 2004 с. ылата буолан, сибилгин Тарафана үөс күөллэрэ ойууру саҕатыттан икки өттө уунан туолан турар.

Мин 1977-78 сс. сайын т/х управлениетыгар старшай инженер-мелиораторды олон, тыа хаһаайыстыбатын министерствотына мелиорация салаатын кылаабынай инженерэ Ксе-нофонов Трофим Саввич өйөөн Тарафана систематын саналы бырайыактыр-системнай документация онортороору Саха республикатын мелиорация министрин Герасимов Проконий Меркурьевичи, бырайыактыр «ВостокСибгипроводхоз» директорын Протопопов Анатолий Петровичи уо.д.а. комиссия таһааран Тарафана систематын тупсаран онорууга тус бэйэлэригэр көрдөрбүттээҕим, быраһылыбыт үлэлэри сөргүтэри ситиспитим.

Ол түмүгэр 1979-80 сс. «Лиман Попова» системаны хаттаан ханабаларын экскаваторынан хастары үлэлэрэ саҕаламмыттара уонна үөс күөлгэ «Мастах-Били» хоту өттүнэн насоснай станциянан бэс чагданы нөһүө арҕаа «Суоппуйа» үрөҕөр турбаларынан уу хачаиды сатаан кыайбатахтара — бу үлэ туох да көдүүһү биэрбэтэҕэ. «Якут-мелиоводстрой» ЦПМК-трест (нач. Луданов П.Н.), 1987-88 сс. «Көбөкөн» совхоз директора Васильев А.И., билигин баһылык Ноговицын К.Н. инженер-мелиоратор бырайыактыр-системнай документацията суох Тарафана күөллэрин икки ардыгар биер экскаваторы бэйэлэрин инициативаларынан үлэлэтэ састаабытара түмүгэ суоҕа, «Суоппуйа» үрөҕүн ууну ыта сатаан ханаал онорторбуттара көдүүһү биэрбэтэҕэ.

Тарафана үөс күөллэрин халааннаабыт ууларын түһэри XIX-с үйэттэн 1887 с. саҕаламмыта 124 сыл буолан баран, бу XXI-с үйэҕэ ытылла турар аныгылы сайдыы тэтиминэн бырайыактыр институтунан чинчийиллэн онгоһуллубут мелиоративнай кэскиллээх үлэлэр кэлэр өттүгэр улахан көдүүстээх түмүгү биэриэхтэрин сөп диэн биэ эрэллээһин.

В.Н. ЛУКИНОВ,
 Нам улуунун Ытык киһитэ,
 улэ, компартия ветерана, 1976-1985 сс. т/х управлениетын ст. инженер-мелиоратора

Соус из уксуса Горная система Если оно белое - отсутствие информации Муж в ... жена в дверь (посл.)

Стадия после социализма Игра, в которой преферансист не берет взятку Ложное обвинение Род сухопутных войск Народ Африки В нем истина (афоризм) Сатирическая комедия С. Михалкова

Предмет в ряду подобных Выпуклая замкнутая кривая Разновидность гриппа Проезд через дом Липкое вещество для плотного соединения То же, что болезнь «Александра» сокращенно Бамбуковый медведь Онегин сменил это на барщину

Житель города Основа колеса телеги Значение женского имени (арабск.) «жизнь» Титул Дж. Байрона Язык части евреев Несбыточная мечта Рос. авиационное предприятие

Традиционное русское кушанье Зимнее пальто из меха Украинский народ. танец Незавидная судьба Полицейский во Франции Земной рай, местопребывание человека до грехопадения

Пернатый вестник весны Птичий дом Государство в Азии Низкий мужской голос Пожилый человек

Математический крест Рыжая бестия Роман Ю. Бондарева Простейшее ручное орудие Статуя громадных размеров Места в зрительном зале

Гребень на грудной кости у летающих птиц Французская эстрадная певица Солдат, управляющий конной упряжкой Жена Геракла (греч. миф.) Зимняя обувь Наружная часть молочной железы человека Священная египетская птица

Возведение дома Аренда судна Размер человека в высоту Командующий, свергнувший последнего Римского императора Августа Тюремное ложе Сорт мяса Духовный наставник

Дискуссия, полемика (син.)

Ответы на сканворд от 22 сентября

КОММУНИЗМ Г Р П П Т
И А А Р Т И Л Л Е Р И Я В
Э К З Е М П Л Я Р М Г Т Е
Е Р Р И С П А Н К А Х В О Р
Г О Р О Ж А Н И Н Л Л Х В О Р
В В С А Р К А Е Ш И А
А О Л О Р Д И Д И Ш Н К
О Л А Д Ь И У Т О П И Я
И Н Р А Р
Ш У Б А А Ж А Н Е
Г Р А Ч Э Д Е М
О А Г И Г Р А
П Л Ю С Н Р О Б
А Т Е З Д О В О Й А Ф А
К И Л Ъ З Е А М К О Л О С С
И Д Я Л О Т О О Т
П О С Т Р О Е Н И Е Т Е Л Я Т И Н А
И И О И Н А Р Ы Р Б Р
А Ц С П О Р К К Г У Р У И И
Ф Р А Х Т А Т И Л Л А С О С О К

АНЕКДОТЫ

«Доброе утро!» — это когда на часах 11.00, на календаре - суббота, а за окном - Атлантический океан!

Муж уезжает на курорт один, без жены. Через неделю присылает ей смс: «Все равно люблю только тебя!»
 Ответ жены: «Да и ты пока самый лучший».

Офис. Отдел кадров. Соискатель на должность и руководитель отдела кадров.
 Руководитель: - Вы знаете, в первую очередь, у нас на предприятии ценится чистоплотность. Вот вы, когда заходили, ноги о половичок вытерли?

Соискатель: - Да, конечно, первым делом.
 Руководитель: - Во вторую очередь, у нас ценится честность. Никакого половичка там нет.

- Как ты за один день умудрился столько накосячить?
 - Я рано встал.

- Как у меня мужик переночевал - так все соседи в курсе! А как квартиру оборовали - так все крепко спали!

Едет как-то автоинструктор по городу, движение достаточно плотное. Тут какая-то дама начинает творить беспредел, перестраиваться без поворотов и т.п.

Инструктор не выдержал, нервы то не железные, опускает стекло и орет:
 - Дура!!! Кто тебя так ездить учил?!!!
 - Ой, Олег Геннадьевич, здравствуйте...

Вот раньше время было: я уходил в магазин с 30 рублями и возвращался с 5 пакетами картошки, 2 буханками хлеба, 3 бутылками молока, куском сыра, пачкой чая и 6 яйцами. А сейчас что... Понаставили камер видеонаблюдения.

Священник спрашивает у Вовочки:
 - Ты молишься перед едой?
 - Нет, моя мама хорошо готовит.

И че все на Фурсенку катят? Да ему лет через десять выпускники благодарные письма писать будут! Так и будут писать: «уважаемый каспадин мениздр абрзовааней!...»

Мне вот интересно стало: большинство врачей в мире считает алкоголизм болезнью, но ведь никто из них не выпьет больничной.

Колобок сделал себе харакири, после чего его стали называть гамбургером.

В штабе ракетных войск:
 - Сегодня пришел приказ о сокращении штатов на 10%. Всем понятно?
 - Да...
 - А теперь детали: я думаю, надо начать с Техаса, Флориды, Алабамы...

ЭТО ИНТЕРЕСНО

Для какой практической цели многие пираты надевали повязку на глаз?

Существует версия, что пираты и другие моряки надевали повязку на глаз из чисто практических соображений. Дело в том,

что в трюме корабля очень темно, и при спуске туда с палубы глазам человека требуется несколько минут для адаптации. А если моряк носил повязку, он мог снять её в трюме и сразу хорошо видеть одним глазом — это сильно повышало эффективность его работы в опасные моменты, особенно в сражениях. Хотя подтверждающих её исторических сведений не существует, версия выглядит правдоподобной и была проверена тестами в наше время. Задokumentировано аналогичное использование повязки пилотами на заре развития аэропланов, когда они пролетали над ярко освещёнными городами: одним глазом они могли смотреть наружу, а другим, освобождаемым

из-под повязки, на карты и приборы в тусклой кабине.

Каким образом в одном японском блюде танцует мёртвый кальмар?

В японской кухне существует блюдо «танцующий кальмар». Недавно убитого кальмара помещают в чашку с рисом, а затем поливают соевым соусом — и в это время моллюск начинает «танцевать», перебирая своими щупальцами. Данный эффект объясняется особым строением

нервных волокон кальмаров, которые даже после их смерти реагируют с содержащимся в соусе натрием и заставляют мышцы сокращаться.

Какой цвет одежды персонажей некоторых сериалов указывает на их скорую смерть?

Создатели телесериала «Звёздный путь» в своё время столкнулись с тем, что для поддержания зрительского интереса нужно постоянно показывать риск и гибель персонажей. Но так как убивать главных героев слишком накладно, решили жертвовать второстепенными, которые постоянно сменялись. Вскоре зрители заметили тенденцию — герои в жёлтых и голубых рубашках всегда преодолевали испытания, а персонажи в красных рубашках неизменно умирали. Впоследствии смерть «краснорубашечников» стала правилом для многих других фильмов и сериалов, в числе которых и «Остаться в живых».

Gismeteo прогноз погоды	18.10	19.10	20.10	21.10	22.10	23.10	24.10	25.10	26.10	27.10	28.10	29.10
НАМЦЫ	ЧТ	ПТ	СБ	ВС	ПН	ВТ	СР	ЧТ	ПТ	СБ	ВС	ПН
Облачность												
Осадки												
Температура днем °С	-1°	-7°	-9°	-11°	-11°	-12°	-16°	-16°	-14°	-14°	-13°	-13°
Температура ночью °С	-11°	-14°	-16°	-17°	-18°	-21°	-22°	-23°	-22°	-21°	-20°	-19°
Давл. мм рт. ст.	746	748	750	752	754	755	756	757	758	760	760	752
Влажность %	84	74	69	76	73	78	92	91	97	96	96	96
Ветер м/сек	4 СВ	4 СЗ	4 СЗ	3 СЗ	1 З	1 В	1 С	1 СЗ	1 ЮВ	1 ЮВ	0 Ш	0 Ш
Ощущается °С	-3	-10	-13	-15	-11	-12	-16	-17	-14	-14	-13	-13

Понедельник, 22 октября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05, 12.50 Женский журнал
09.15 Жить здорово! 12+

Вторник, 23 октября
05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05, 12.50 Женский журнал
09.15 Жить здорово! 12+

РОССИЯ 2

Понедельник, 22 октября

11.00, 13.40 Все включено 16+
11.55 Индустрия кино
12.25 В мире животных
13.00, 15.00, 06.45 Вести-спорт

Вторник, 23 октября

11.00, 13.40 Все включено 16+
11.55 Вопрос времени
12.25, 07.55 Моя планета
13.00, 15.00, 17.10, 04.00, 07.25 Вести-спорт

Среда, 24 октября

11.00, 13.40 Все включено 16+
11.55, 08.25 Моя планета
13.00, 15.00, 18.00, 00.10, 04.00, 08.00 Вести-спорт

16+
19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
21.30 Т/с "Развод" 16+

Среда, 24 октября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05, 12.50 Женский журнал
09.15 Жить здорово! 12+

Четверг, 25 октября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05, 12.50 Женский журнал
09.15 Жить здорово! 12+

13.10 Язь против еды
14.40, 17.40, 08.10 Вести.ru
15.15 Х/ф "Приказано уничтожить" 16+

Четверг, 25 октября

11.00, 13.40 Все включено 16+
11.55 Чингисхан 16+
13.00, 14.55, 17.35, 02.25, 08.25 Вести-спорт

Пятница, 26 октября

11.00, 13.40 Все включено 16+
11.55 Секреты боевых искусств
13.00, 15.00, 17.30, 05.00 Вести-спорт

14.25 Понять. Простить 12+
15.15 Т/с "Улицы разбитых фонарей" 16+

Пятница, 26 октября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05, 12.50 Женский журнал
09.15 Жить здорово! 12+

Суббота, 27 октября

05.50, 06.10, 12.00, 15.00 Новости
07.35 Игрой, гармонь национальная Лига. "Енисей" (Красноярск) - "Урал" (Екатеринбург). Прямая трансляция

Суббота, 27 октября

10.00 Смешанные единоборства. BELLATOR. Прямая трансляция из США
12.25 Рейтинг Баженова. Законы природы
13.00, 15.00, 17.30, 02.00, 07.30 Вести-спорт

Воскресенье, 28 октября

11.00 В мире животных
13.00, 14.45, 18.15, 21.45, 05.05 Вести-спорт
13.10 Моя рыбка
13.40 Язь против еды

бимая!
08.20 М/с "Джейк и пираты Нетландии"
08.50 Х/ф "Смешарики"
09.00 Умницы и умники 12+

Воскресенье, 28 октября

06.00, 10.00, 12.00 Новости
06.10 Х/ф "Прости нас, первая любовь" 12+

РОССИЯ 1

Понедельник, 22 октября

05.00 Утро России
09.00 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Кулагин и партнеры 12+

Вторник, 23 октября

05.00 Утро России
09.00 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Кулагин и партнеры 12+

Среда, 24 октября

05.00 Утро России
09.00 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Кулагин и партнеры 12+

Четверг, 25 октября

05.00 Утро России
09.00 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Кулагин и партнеры 12+

Пятница, 26 октября

05.00 Утро России
08.55 Мусульмане
09.05 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Кулагин и партнеры 12+

17.50 Т/с "Анжелика" 12+
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 Прямой эфир 12+

Среда, 24 октября

05.00 Утро России
09.00 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Кулагин и партнеры 12+

Четверг, 25 октября

05.00 Утро России
09.00 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Кулагин и партнеры 12+

Пятница, 26 октября

05.00 Утро России
08.55 Мусульмане
09.05 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Кулагин и партнеры 12+

Суббота, 27 октября

04.55 Х/ф "Дважды рожденный"
06.35 Сельское утро
07.05 Диалог

Воскресенье, 28 октября

05.25 Х/ф "Опасные друзья"
07.20 Вся Россия
07.30 Сам себе режиссер
08.20 Смехопанорама

11.50 Все будет хорошо! 12+
12.50 Т/с "Ефросинья. Таёжная любовь"
13.50, 16.45 Вести. Дежурная часть

Пятница, 26 октября

05.00 Утро России
08.55 Мусульмане
09.05 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Кулагин и партнеры 12+

Суббота, 27 октября

04.55 Х/ф "Дважды рожденный"
12+
22:05 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+

26 октября, пятница

06:00 «Дьолбун ырынан туойабын» («Боробон» ТВ) 6+
06:30 «Киһиэхэ төрөөбүт дойдуга» («Өлөөн» ТВ) 6+
07:00 «Сага кун» аһаҕас эфир 6+

27 октября, суббота

07:00 «С бодрым утром!» зарядка
07:15 Матчевая встреча сборных команд РС (Я) и США по вольной борьбе («Нам» ТВ)

НВК САХА

22 октября, понедельник

06:00 «Олобум тухары үгкүү, музыка аргыстаах сылдыам...» («Бытантай» ТВ) 6+
06:30 «Олох кэмүс күһүнэ» («Сунтаар» ТВ) 6+
07:00 «Сага кун» аһаҕас эфир 6+

24 октября, среда

06:00 «Из золотого фонда ТВ»: Желанный голубой берег мой 6+
07:00 «Сага кун» аһаҕас эфир 6+

22 октября, понедельник

06:00 «Олобум тухары үгкүү, музыка аргыстаах сылдыам...» («Бытантай» ТВ) 6+
06:30 «Олох кэмүс күһүнэ» («Сунтаар» ТВ) 6+
07:00 «Сага кун» аһаҕас эфир 6+

24 октября, среда

06:00 «Из золотого фонда ТВ»: Желанный голубой берег мой 6+
07:00 «Сага кун» аһаҕас эфир 6+

Информация о платежах, отнесенных к категории невыясненных

В целях сокращения объема невыясненных поступлений, а также своевременности поступления в бюджет налоговых платежей сотрудниками Межрайонной инспекции ФНС России № 5 по РС(Я) (г. Якутск) разработан интернет – сервис «Невыясненные платежи», который в 2011 году успешно начал функционировать на сайте Управления ФНС России по Республике Саха (Якутия) www.r14.nalog.ru (в разделе Полезные рубрики).

За 9 месяцев 2012 г. зафиксировано 3796 обращений к данному сервису.

Воспользоваться ресурсом по поиску «невыясненных» платежей могут налогоплательщики – организации и индивидуальные предприниматели, оплачивающие налоги через банковский счет.

Время сдавать отчетность и уплачивать налоги

Октябрь – время уплаты налогов и сдачи отчетности по многим налогам для организаций и индивидуальных предпринимателей.

22 октября наступает срок представления единой упрощенной декларации за 9 месяцев 2012 г., сведений о среднесписочной численности работников для организаций, созданных (реорганизованных) в сентябре 2012 г.

В этот же день обязаны сдать декларации и уплатить налог на добавленную стоимость (НДС) за 3 квартал 2012 г., косвенные налоги (НДС и акцизы) за исключением акцизов по маркируемому подакцизным товарам за сентябрь 2012 г.

На 22 октября приходится срок уплаты регулярного взноса по сбору за пользование объектами водных биологических ресурсов, представления

Для проверки наличия «невыясненных» платежей необходимо ввести только ИНН.

Результат поиска выводится на экран в табличной форме как реестр невыясненных документов, в котором отражаются реквизиты документа (номер и дата платежного поручения) и реквизиты, которые необходимо уточнить (да/нет).

Сервис автоматически сформирует заявление налогоплательщика об уточнении отдельных реквизитов платежного документа, в котором налогоплательщик должен самостоятельно заполнить, т.е. уточнить. Распечатанное заявление представляется (направляется) в налоговый орган (получателю платежа).

Основной причиной появления «невыясненных» платежей в

бюджет является несоблюдение порядка заполнения платежных документов. Исключить это можно только соблюдая Правила указания информации в полях расчетных документов на перечисление налогов, сборов и иных платежей в бюджетную систему Российской Федерации, утвержденные Приказом Минфина России от 24 ноября 2004 г. N 106н.

Воспользоваться ресурсом можно также с сайта www.nalog.ykt.ru.

С 1 сентября 2012 года информация о платежах, отнесенных к категории «невыясненных», доступна всем налогоплательщикам республики.

Отдел работы с налогоплательщиками Межрайонной ИФНС России №5 по Республике Саха (Якутия)

налог на прибыль за 9 месяцев 2012 г.

30 октября организации обязаны представить налоговый расчет по авансовым платежам за 9 месяцев 2012 г. по налогу на имущество организаций.

Также 30 октября – срок представления бухгалтерской отчетности за 3 квартал 2012 г.

31 октября представляются декларации по налогу на добычу полезных ископаемых (НДПИ) за сентябрь 2012 г.

Кроме того, не позднее 1 ноября владельцы имущества, земельных участков и транспортных средств обязаны заплатить налог на имущество физических лиц, транспортный и земельный налоги.

Отдел работы с налогоплательщиками Межрайонной ИФНС России № 5 по РС (Я)

Продаю лафет на 16 см длины 7-8 м за 1500 руб. Возможна доставка.

Тел. 89142391242, 89243604394

Продаю котел КСТГ-16.

Тел. 89241731341, 41-2-11

Протопопова Венера Афанасьевна аатыгар бэриллибит пенсионнай киниискэ сүппүтүнэн дьингэ суоһунан аарылар.

ЫТЫКТАБЫЛЛААХ УЛУУС ОЛОХТООХТОРО!

Мэлдьи ыраас ууну биһигиттэн атыгылааһа сөп. Ону таһынан атыгы бааллар механической помпалар, электрической кулердар. Сакааһынан аҕалабыт. Кирдээх, саһарбыт уонна хайдылаах баллоннары төттөрү ылбаппыт.

Аппааны бөһ., Лена ул. 16-та. Дьыһэ илдьэн биэрэбит.

Тел. 8914-300-11-70, 8924-873-73-11 уонна 23-3-21.

ЫРААС УУНУ ИБИЭН – ЧӨЛ ТУРУКТАНЫАН!

ЫҤЫРЭХ ТЫЛЛАР

Күндү дьүөгөбитин, оҕо сааспыт доҕорун **РОЗА ВАСИЛЬЕВНА ОРОНШИННИКОВАНЫ** үөрүүлээх дьоро күнүнүнэн, үбүлүөйгүнэн итиитик-истинник эбэрдэлибит!

Улахан ыал истин ийэтэ, эйбэс эбээтэ күүс-көмө, дурда-хаха буолан үөрэ-көтө олороргуттан үөрэбит, астынабыт. Эн оҕолорун үөрэттэнэн үлэһит дьон буолалларыгар ахсаабат кыһамнын, олоххо дьулуруун, туох баар олох кыһаллары тулуйан олох киэн аартыгар үктэннэртээтин! Ийэ үрдүк анала, таптала, махтала Эйиэхэ анаар. Баҕарабыт убаастыр киһибитигэр кытаанах доруубуйаны, мэлдьи да инникигэ эрэлинг, дьулуруун кэхтибэтин. Кэлэр кэмин кэрэни эрэ кэрэһэлээтин, үчүгэйи эрэ үксэттин, үтүнү эрэ тосхойдун! Баҕа санаан барыта туолан истин, үөрүү, дьол эрэ арыаллаатын!

Бары кэрэни, үтүнү кытта 1968-70 сс. бииргэ үөрэммит доҕотторун

Тапталлаах кэргэммин, ийэбитин, эбээбитин, эдьийбитин **МАРИЯ СЕМЕНОВНА МАКАРОВНАНЫ** 55 сааскын туолбут кэрэ-бэлиэ күнүнүнэн истинник эбэрдэлибит!

Күндү киһибитигэр истин кыһамнын, сылаас сыйынын иһин барҕа махталытын тиэрдэбит. Эн эйбэс санаалаах, киэн билиилээх-көрүүлээх, дьонго убаастанар салайааччы буоларгынан киэн туттабыт. Үтүө санаа бастынын, алгыс тыл аламаһайын, сахалы айхаллаан, ураанхайды уруйдан уһун үйэни, чогиэн-чөбдүк доруубуйаны баҕарабыт. Эн кэрэ санаан үөрүүнү-көтүүнү өрүү үөскэтэ турдун.

Сиэннэрин, оҕолорун, кэргэнин, балтыларын, бырааттарын дьыэ кэргэттэрэ

Күндүтүк саныыр убайытын, быраапытын, тапталлаах абаҕабытын, Ньурба Антоновкатыттан төрүттээх, олоһун үгүс сылларын тутууга анаабыт, үлэ ветерана, үтүө санаатынан холбор буолар, киэн туттар ытык-мааны киһибитин **ВАСИЛИЙ НИКОЛАЕВИЧ РОМАНОВЫ** олоһун бэлиэ күнүнүнэн — 75 сааскын туолар дьонун-мааны үбүлүөйгүнэн ис сүрэхпититтэн үөрэн-көтөн туран сахалы айхаллыбыт, ураанхайды уруйдубут!

Мэлдьи сүбэ-ама, күүс-көмө, өйөбүл-тирэх буоларгар мунгура суох махтанабыт. Күндү киһибитигэр тыл бастынын аһыбыт, санаа үтүөтүн туһаайабыт, сүргэн көтөүлүнүн, алгыспыт үтүөтэ, санаабыт саргыта Эйиэхэ тийиэхтин. Ыччатын сылаас тапталын, сиэннэрин миньигэс мичээрдерин ингэринэн санаан сандардын, үйэң уһаатын.

Эбэрдэни кытта Ньурбаттан, Булүүттэн, Чурапчыттан, Амнаттан, Дьокуускайтан, Намтан аймах-билэ дьонун

Коллектив преподавателей, работников и студентов Намского педагогического колледжа от всей души поздравляет ветеранов педагогического труда **ПЕРЕПЕТОВУ МИХАЙЛОВНУ** и **АЛЕКСЕЯ АФАНАСЬЕВИЧА СТЕПАНОВЫХ** с 50-летием совместной жизни, с получением высокого знака «Семейная доблесть» и занесением в КНИГУ ПОЧЕТА отдела ЗАГС Намского улуса!

Желаем вам, дорогие наши ветераны, здоровья, оптимизма, семейного счастья, благополучия!

«ТУЙМААДА» ХАҤЫАККА СУРУТУН!

Бар дьонго аналаах дьин кэнүл, тутулууга суох «Туймаада» хаһыакка кэлэр 2013 сыл бастагы агарыгар сурутуу почта бары отделениеларыгар ытыллар.

Баар чаччыны хайдах баарынан сырдатарынан, көнөрү киһи бүччүм санаатын аһаастык дьонго тиэрдэринэн аабааччылар итэбэлэрин ылбыт «ТУЙМААДА» хаһыат кэлэр сылга өссө сонун, интэриһинэй буолара күүтүллэр.

Толкуйдатар, сороһор соһутар, сөхтөрөр, ардыгар арал-дытар, көннүөрдэр рубрикалар тиһигин быспакка тахсыахтара: «Политика», «Экономика», «Төрүт үгэс», «Эйгэ», «Олох көстүүлэрэ», «Тус санаа», «Баай Байанай», «Иччи», «Таптал таабырына», «Дэриэбинэ мучумааннара» уо.д.а.

Иккис сылын «ТУЙМААДА» хаһыакка сурутуу сүрүн бириһэ — СҮҮС тыһыынча солкуобай! Ону таһынан улахан аныгы телевизор, суотабай телефон уо.д.а. сыаналаах бириистэр оонньонуохтара. Бука барыгытын «ТУЙМААДА» хаһыакка көхтөөхтүк суруттарыгар ыгырабыт.

«ТУЙМААДАБА» суруттарыан — олобу атын хараххынан көрүөн.

РЕДАКЦИЯ

БИЛЛЭРИИЛЭР

ВНИМАНИЮ ПЛАТЕЛЬЩИКОВ КВАРТИРНОЙ ПЛАТЫ!

ОАО «Намкоммунтеплоэнерго» напоминает населению о необходимости погашения задолженности по квартирной плате. Плата за коммунальные услуги должна производиться ежемесячно не позднее 10 числа следующего за расчетным месяцем.

Оплата принимается в кассе ОАО «Намкоммунтеплоэнерго» по адресу: с. Намцы, ул. Чернышевского, 14 (Гранильный завод) с 09.00 до 17.00, перерыв 13.00-14.00.

Тел. для справок 42-1-95, 42-1-72

1. Утерян гос. номер У672КЕ. Просим сообщить за вознаграждение по тел. 89248716980

2. Комплекты спутникового телевидения «Орион-Экспресс» 46 каналов + НВК «Саха». Комплект + установка — 6500 руб.

Тел. 89248716980

Бригада квалифицированных рабочих со своей техникой и оборудованием **выполнит любые бетонные работы** по устройству ленточных фундаментов (под строительство жилых домов), проездов, площадок, тротуаров из своего материала и материала заказчика.

Тел. 89142270622

Биллиилээх мелодист, ырыаһыт Светлана Николаевна Кудрина **эмтэнэригэр** көмөлөһөр сыаллаах **аһымал акция** ахсынны 24 күнүгэр 2012 с. Никольскайга «Күндүл» сыннаалан киһигэр күнүс 12 чаастан буолар. Кэлэн көхтөөхтүк кыттын.

Тэрийэр комиссия

Тохсуньуга төрөөбүт, хара эриэн, ачыкылаах тыһы **борооскуну көрбүттэр** биллэрэргитигэр көрдөһөбүт.

Тел. 41-2-96

Куплю прицеп камазовский на самосвал.

Тел. 23-3-24, 89247614718

Бөрө отун атылыбыт. Сыаната дуогабарынан. Эмтэни курса — 10 күн. Күнгэ иккитэ — сарсыарда уонна кичиэ — иһэбит. Инструкциялаах.

Тел. 24-5-03

Продаю «Тойота Таун-Айс» 94 г.в. на ходу за 130 тыс. руб. Торг при осмотре.

Тел. 89248613307, 89640765072

Продается частный дом в Большой Мархе 50,6 кв.м, участок 12 соток.

Тел. 89248718909

Куплю частный дом или квартиру на материнский капитал в с. Намцы.

Тел. 89243603398

Грузовые перевозки до 2-х тонн по селу, по городу.

Тел. 89841160270, 89243661967

М 881 КЛ 14 массыына нүөмэрин булбуттар биллэрэргитигэр көрдөһөбүт.

Тел. 89241735136

Продаю «Тойота-Кроун» 95 г.в. 141 кузов — 150 т.р., ЗИЛ-131 (лесовоз) — 150 т.р.

Тел. 89244611159, 27-6-86

СЪЕМКА СВАДЕБ И ТОРЖЕСТВ!

Желаете запечатлеть семейные торжества, свадьбы, юбилеи? Нет ничего проще — позвоните по телефону 42-9-48, 89243660623, 89141077316.

Мы приедем и по вашему желанию качественно, профессионально снимем на видео и фото с отличным оформлением. Также принимаем заказы на имидж-фильмы, музыкальные клипы, семейное фотографирование на дому, перевод из видеокассет на цифровые носители, монтаж и запись частных видеосъемок.

ИП «Замятин А.Т.»

Продаю 3-хкомн. квартиру в р-не НПК (евроремонт, стеклопакет).

Тел. 89644278875

НТК-Саха

туризм и транспорт

номер в федеральном реестре туроператоров МТЗ 009377

Экскурсионные, оздоровительные, пляжные, шоп-туры по всем направлениям: Китай, Таиланд, Корея, Япония, Египет, Турция, Болгария, Европа, США, Мальдивы и др.

ОСЕННИЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ:

- Китай «Осенние каникулы в Пекине»

38 350 руб. В стоимость включены: а/б Якутск - Пекин - Якутск, отель 3*, питание, виза и страховка, все экскурсии!!! + в подарок целый день пекинском Диснейленда. Руководителю путевка и а/б абсолютно бесплатно

- Ю.Корея «Каникулы в Сеуле»

34 740 руб. + авиаперелет, руководителю путевка бесплатно

ХИТ ПРОДАЖ! ТАИЛАНД прямым рейсом из Якутска!

Горящие путевки от 23 000 рублей вместе с авиаперелетом!

Специальное предложение от НТК Саха:

окунись в жизнь Нью-Йорка, Сан-Франциско, Лос-Анджелеса, Лас-Вегаса на 2 недели по путевке "Вся Америка-Лайт" за 99 000 руб. + авиаперелет

Наш адрес: пер. Жиркова 2 Б, 2 этаж

e-mail: sakha-travel@mail.ru, http://www.sakha-travel.ru

тел.: (4112)252721, (914)2706640, (914)2733050

МАХТАЛЛАР

«Ленскэй нэһилиэк» МТ «Север-квартал» орой-уонуттан быыбардаабыт бары кыттааччыларга эрэнэн, итэҕэйэн мин туспар куоластаабыттары-

гар махталбын тиэрдэбин, бары үтүнү, этэнгэ буолууну баҕарабын.

С.И. ЛУКОВЦЕВ

КҮНДҮ БЫЫБАРДААЧЧЫЛАРЫМ!

Итэҕэлгитин биэрэн миигин «Көччү» уокурукка депутаттан талбыккытыгар улахан махталбын тиэрдэбин. Наммыт селота чэчири сайдарын туһугар туох баар күүспүн-уохпун, билибин-көрүүбүн биэрэн үлэлиэм диэн эрэннэрэбин, бары

бииргэ түмсүүлээхтик үлэлиэххэ диэн ыгырабын. Барыгытыгар үтүнү, дьолу-соргуну баҕарабын.

А.С. ЗАБОЛОЦКАЯ, «Көччү» уокурук депутата

КҮНДҮ 2 ХОМУСТААХ НЭҢИЛИЭГИН БЫЫБАРДААЧЧЫЛАРА, ЫЧЧАТА!

Алтынны 14 күнүгэр буолбут «Хомустаах 2-с нэһилиэгэ» МТ баһылыгынын быыбарыгар миигин өйөөбүт, 185 куолаһы биэрбит биер дойдулаахтарбар, ордук ыччаппар истинник махтанабын. Ис дууһабьттан улахан махтал тылларын аныбын, мин туспар үлэлээбит көүлүүр бөлөүм дьонугар, бииргэ буолбут доҕотторбор, ыччаппар, спонсордаан көмөлөспүт чугас дьоммор. Баһылыгынан талылларбар төһө да үс куолаһа тийбэтэр, төрөөбүт үөлбэм ыччата миигин өйөөн түмсүүлээҕин, соруннаҕына хамсаатар күүс буоларын көрдөрдө. Барыгытыгар чэгийн-чэбдик доруобуйаны, олоххутугар дьолу-саргыны, ситиһилэри, сайдыыны баҕарабын.

Убаастабылы кытта Лев НОВОГОДОВ

Алтынны 14 күнүгэр буолбут 28 №-дээх Хатын Арыы уокурук быыбардааччыларыгар көхтөөхтүк кыттан итэҕэлгит миин, эрэлгитин биллэрэн мин кандидатарабын өйөөнүт куолаһытын биэрэн депутат буоларбар кылааккытын киллэрбиккитигэр Хатын Арыы, Кыһыл Дэриэбинэ, Граф Биэрэгин нэһилиэтин олохтоохторугар барҕа махталбын тиэрдэбин. Төрөөбүт нэһилиэгим сайдарын туһугар үлэлэниэм. Баҕарабын барыгытыгар үтүө доруобуйаны, олоҕу!

Убаастабылы кытта эһиги депутаткыт Е.П. КОРЧАНОВА

УБААСТАБЫЛЛААХ БЫЫБАРДААЧЧЫЛАРЫМ!

Алтынны 14 күнүгэр буолбут «Ленскэй нэһилиэк» МТ депутаттарын быыбарыгар итэҕэйэн, эрэнэн куоластаабыккыт иһин Октябрьскай уокурук быыбардааччыларыгар ис сүрэхпиттэн махталбын тиэрдэбин.

Наммыт сэлээннэһэтэ, ол иһигэр талыллыбыт микроуонум тупсарыгар, сайдарыгар эһиги этиилэргитин, санааларгытын учоттаан туруулаһан туран үлэлэниэм диэн эрэннэрэбин. Бары биер санаанан сомоҕолоһон, өйү-санааны түмэн, сайдыы суолун тутуһан үлэлэниэҕин диэн быыбардааччыларбын, сэлээннэһэ олохтоохторун ыгырабын.

Убаастабылы кытта депутаткыт Касьян ОЛЕСОВ

Эттиҕи. Харатаала Хаана хамсыы Хараны тардыбат, Харатаала Харыстыыр-хараанныр Хараны таалырдар... Хаамаан кэлбит дьонго Хаалбыт олохторугар Кэрэни кэрэһилиир, Үтүнү үксэтэр, Үгүһү төлкөлүүр, Үөрүүнү үксэтэр, Үтүмүн үгүс дьонго Үлэни - дьолу тускуллуур, Сана саарын саҕахтары Сана сахаларга арылар. Эттиҕи 15.10.12. сарсыарда 8 чааска киирдэ. Дьалыана.

КЭРИЭСТЭБИЛ

Биһиги дьэ кэргэн күндү киһибит, оҕом, бырааппыт, убайбыт, кэргэним, аҕабыт, эһэм Тихонов Дмитрий Иннокентьевич 45 сааһыгар соһуччу ыарахан ырыыттан биһиги кэккэбиттэн-тэн туораабыта бдь. алтынны 18 күнүгэр биер сылын туолла. Киһитэ суох олус ыарахан, курус сыл ааста. Киһи олоҕо диэн кылгас, дьоло диэн дьовус буолар эбит...

иһилибэт, чоһулуччу көрбүт хара харахтара суохтар. Саныахха курус, ахтыахха ыарахан... Билигин медицина сайдан турар кэмигэр өлүүттэн өрүһүлүүхтээх күндү киһибитин сүтэрбиһит аһыыта-кыһыта ааспат-арахпат, дууһа ыарыыта буолан аалар. Күндү оҕом, бырааппыт, убайбыт, кэргэним, аҕабыт, эһэм Дима сырдык мөссүөнэ, ыраас санаата куруук сүрэхпитигэр тыыннаах буолуоҕа. Киһи ситэ олортоочу олохун кэнчээри ыччаттара салгыахтара, үтүө аатын ааттатыахтара.

Күүс-көмө, өйөбүл буолар бары дьоммутугар барҕа махталбытын тиэрдэбит. Эһиэхэ хаһан да ыарыы ыалласпатын, куруутун доруобай буолун.

Ийэтэ, бииргэ төрөөбүттэрэ, кэргэнэ, оҕолоро, сизэнэ

Тапталлаах дьүөгэбит, бииргэ үөскээбит, үөрэммит табаарыспыт Данилова (Сысолятина) Диана Егоровна уһун, ыарахан ырыыттан биһиги кэккэбиттэн туораабыта алтынны 22 күнүгэр 40 хонугун туолар.

Диана Егоровна Салбан нэһилиэгэр колхозтаах ыала төрөөбүтэ. Аҕата Сысолятин Егор Дмитриевич уордьаннаах аатырбыт булчут, ийэтэ Колесова Мария Афанасьевна I Атамайтан төрүттээх элбэх оҕолоох ыал ийэтэ этэ. Диана дьонугар иккис оҕонон күн сири көрбүтэ. 1957 с. Салбан начальнай оскуолатыгар үөрэнэ киирбитэ. Диана оскуола биер бастын үөрэнээччитэ, актыбыыска этэ. Бэһис кылаастан ыла Хамаҕатта орто оскуолатыгар үөрэммитэ, сорофор ыала эбэтэр интернакка олорон. Оскуоланы 1968 с. бүтэрбиһит. Ити сағана республика үрдүнэн «Оскуола — производство — үрдүк үөрэх» диэн ыгырыыга кыттыһан Нам оройуонугар ыгырыы таһааран 14 буолан «Нам» совхоз Салбан отделениетыгар үлэли тахсыбыһыт. Диана биһигини кытта дойдутугар үлэли тахсыһыта. Икки сыл үлэлэбиһит устатыгар наар доярканан үлэлэбэтэ. Үлэтигэр олус кыһамнылаах, туругас-олоругас. Киһи үлэлир миэстэтэ наар ыраас, бэрээдэк-

тээх буолара. Диана ыал улахан оҕото буолан бырааттарын, балыстарын көрсөрө, үөрэхтэригэр көмөлөһөрө, таҕастарын-саптарын көрөрө-дөһөһөрө. 1973 с. Саха Госуниверситетин университетин үлэтин ылан Хамаҕаттатыгар тахсан отделение зоотехнигынан, онтон «Комсомольскай» совхоз тэриллибитигэр экономийһан таһаарылаахтык үлэлэбэтэ. Бу үлэлир сылларыгар совхоз производствотыгар, экономическай үлэ көрүнүрүгэр сағанна киллэригэр ылсан үлэлэспитэ. Биригээдэнэн хозрасчетка кириилэрин тэрийсиптэ, оҕорсубута. Диана Егоровна олох, производство ирдэбилгэр сөп түбэһиннэрэн билигин үрдэтинэрэ, ол курдук Благовещенская куоракка үрдүк экономическай курсу барбыта. Үлэтигэр үрдүк эппиэтинэстэ-э, ирдэбиллээх этэ диэн ахталлар бииргэ үлэлэбиттэрэ. Экономическай үөрэхтэһингэ оройуонна биллэр пропагандист этэ.

Диана Егоровна 1978 с. олоҕун аргыһын Данилов Николай Иннокентьевичи көрсөн ыал буолбуттара. Николай Иннокентьевич үрдүк үөрэхтээх радиожениер идэлээх. Киһи киэнэ мааныта, сытыары-сымнаҕас киһи этэ. 1989 с. Ян диэн уолламытыра. Бары аймахтара, табаарыстара олунур үөрбүттэрэ. Биһиги табаарыстара эрэнэбит Ян ийэлээх аҕатын ааттарын ааттатар үтүө үлэһит, киһи киһитэ буолуон. Диана Егоровна үгүс дьүөгэлэрдээҕэ, доҕоттордооҕо. Бииргэ үөрэммит доҕотторун кытта ыкса сибээстээҕэ, куруук ыыйталаһа, билсэ сылдьара. Диана дэлэй, миннигэс астаах хаһаайка этэ. Олус үчүгэй кэпсээннээх, киһиэнэ күлүүлээх, көрдүөстээх буолара. Ол иһин Дианаҕа сырыттаахха күлөн-үөрэн, сэргэхсийэн-чэпчээн барарбыт.

Күндү киһибит, доҕорбут, дьүөгэбит Диана Егоровна сырдык мөссүөнэ, ыраас дууһата биһиги сүрэхпитигэр, өйбүтүгэр-санаабытыгар өрүү тыыннаах буолуо.

Бииргэ үөрэммиттэрэ, Хамаҕатта орто оскуолатын 1968 с. ыһустара

Table with multiple columns containing names and titles of individuals, such as 'Афанасий Егорович', 'Соловьёв', 'Дьяконов', etc., along with their respective roles and affiliations.

РЕШЕНИЕ от 14 октября 2012 года № 19**О регистрации депутатов представительного органа муниципального образования «Едейский наслег» по «Едейскому» избирательному округу № 2**

В соответствии с Законом Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)», на основании протокола избирательной комиссии муниципального образования «Едейский наслег» о результатах выборов депутатов представительного органа муниципального образования «Едейский наслег» от 14 октября 2012 года, избирательная комиссия муниципального образования «Едейский наслег» **решает:**

Зарегистрировать депутатов представительного органа муниципального образования «Едейский наслег» по «Едейскому» округу

Алексееву Веронику Николаевну
Владимирову Зинаиду Дмитриевну
Викторову Веру Николаевну
Зырянова Иннокентия Афанасьевича
Обутова Виктора Павловича
Тихонову Марию Иннокентьевну
Ядреева Сергея Михайловича.

2. Выдать зарегистрированным депутатам представительного органа муниципального образования «Едейский наслег» удостоверения об избрании.

3. Опубликовать настоящее постановление в средствах массовой информации.

Председатель избирательной комиссии А.Н. Лиханова
Секретарь избирательной комиссии Е.К. Никифорова

РЕШЕНИЕ от 14 октября 2012 года № 18**О регистрации депутатов представительного органа муниципального образования «Едейский наслег» по «Буденновскому» избирательному округу № 1**

В соответствии с Законом Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)», на основании протокола избирательной комиссии муниципального образования «Едейский наслег» о результатах выборов депутатов представительного органа муниципального образования «Едейский наслег» от 14 октября 2012 года, избирательная комиссия муниципального образования «Едейский наслег» **решает:**

Зарегистрировать депутатов представительного органа муниципального образования «Едейский наслег» по «Буденновскому» округу

Барашкова Анатолия Ивановича
Кириллина Семена Афанасьевича
Петрова Рафаэля Ксенофонтовича
Посельскую Евдокию Гаврильевну
Свинобоева Карла Игнатьевича
Черноградскую Юлию Юрьевну
Эверстова Андрея Иннокентьевича
Ядреева Александра Петровича.

2. Выдать зарегистрированным депутатам представительного органа муниципального образования «Едейский наслег» удостоверения об избрании.

3. Опубликовать настоящее постановление в средствах массовой информации.

Председатель избирательной комиссии А.Н. Лиханова
Секретарь избирательной комиссии Е.К. Никифорова

РЕШЕНИЕ от 14 октября 2012 года № 17**О регистрации главы муниципального образования «Едейский наслег»**

В соответствии с Законом Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)», на основании протокола избирательной комиссии муниципального образования «Едейский наслег» о результатах выборов главы муниципального образования «Едейский наслег» от 14 октября 2012 года, избирательная комиссия муниципального образования «Едейский наслег» **решает:**

1. Зарегистрировать главой муниципального образования «Едейский наслег» Ядреева Семена Владимировича

2. Выдать зарегистрированному главе муниципального образования «Едейский наслег» Ядрееву Семену Владимировичу удостоверение об избрании.

3. Опубликовать настоящее постановление в средствах массовой информации.

Председатель избирательной комиссии А.Н. Лиханова
Секретарь избирательной комиссии Е.К. Никифорова

РЕШЕНИЕ от 14 октября 2012 г. № 12**О регистрации главы муниципального образования «Хомустахский 2-й наслег»**

В соответствии с частью 5 статьи 69 Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)», на основании протокола избирательной комиссии муниципального образования «Хомустахский 2-й наслег» о результатах выборов главы муниципального образования «Хомустахский 2-й наслег» от 14 октября 2012 года, избирательная комиссия муниципального образования «Хомустахский 2-й наслег» **решает:**

1. Зарегистрировать главой муниципального образования «Хомустахский 2-й наслег» Дмитриева Афанасия Кирсановича.

2. Выдать зарегистрированному главе муниципального образования «Хомустахский 2-й наслег» Дмитриеву Афанасию Кирсановичу удостоверение об избрании.

3. Опубликовать настоящее постановление в средствах массовой информации.

Председатель избирательной комиссии В.А. ПРОТОПОПОВ

Секретарь избирательной комиссии В.Н. АРТЕМЬЕВА

РЕШЕНИЕ от 15 октября 2012 г. № 15**О регистрации главы муниципального образования «Арбынский наслег»**

В соответствии с частью 5 статьи 69 Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)», на основании протокола избирательной комиссии муниципального образования «Арбынский наслег» о результатах выборов главы муниципального образования «Арбынский наслег» от 14 октября 2012 года, избирательная комиссия муниципального образования «Арбынский наслег» **решает:**

1. Зарегистрировать главой муниципального образования «Арбынский наслег» Соловьева Николая Анатольевича.

2. Выдать зарегистрированному главе муниципального образования «Арбынский наслег» Соловьеву Николаю Анатольевичу удостоверение об избрании.

3. Опубликовать настоящее постановление в средствах массовой информации.

Председатель избирательной комиссии О.Н. БУГАЕВА

Секретарь избирательной комиссии И.А. ИСАКОВА

РЕШЕНИЕ от 15 октября 2012 г. № 16**О регистрации депутатов представительного органа муниципального образования «Арбынский наслег» по Арбынскому семимандатному избирательному округу**

В соответствии с частью 5 статьи 69 Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)», на основании протокола избирательной комиссии муниципального образования «Арбынский наслег» о результатах выборов депутатов представительного органа муниципального образования «Арбынский наслег» по Арбынскому семимандатному избирательному округу от 14 октября 2012 года, избирательная комиссия муниципального образования «Арбынский наслег» **решает:**

1. Зарегистрировать депутатами представительного органа муниципального образования «Арбынский наслег» по Арбынскому семимандатному избирательному округу:

— Бугаева Дмитрия Васильевича;
— Бугаеву Людмилу Егоровну;
— Жиркова Владимира Васильевича;
— Жиркову Анисию Васильевну;
— Иванову Дмитрия Дмитриевича;
— Иванову Иннокентия Дмитриевича;
— Семенова Иллариона Георгиевича.

2. Выдать зарегистрированным депутатам представительного органа муниципального образования «Арбынский наслег» по Арбынскому семимандатному избирательному округу удостоверения об избрании.

3. Опубликовать настоящее решение в газете «Эн-сиэли».

Председатель избирательной комиссии О.Н. БУГАЕВА

Секретарь избирательной комиссии И.А. ИСАКОВА

РЕШЕНИЕ от 14 октября 2012 г. № 14**О регистрации депутатов представительного органа муниципального образования «Хомустахский 2-й наслег» по Хатасскому многомандатному избирательному округу № 27**

В соответствии с частью 5 статьи 69 Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)», на основании протокола избирательной комиссии муниципального образования «Хомустахский 2-й наслег» о результатах выборов депутатов представительного органа муниципального образования «Хомустахский 2-й наслег» по Хатасскому одномандатному (многомандатному) избирательному округу № 27 от 14 октября 2012 года, избирательная комиссия муниципального образования «Хомустахский 2-й наслег» **решает:**

1. Зарегистрировать депутатами представительного органа муниципального образования «Хомустахский 2-й наслег» по Хатасскому одномандатному (многомандатному) избирательному округу № 27:

1. Аргунова Авксентия Андреевича
2. Жиркова Дмитрия Афанасьевича
3. Кузьмина Алексея Алексеевича
4. Максимова Матрону Ивановну
5. Никонова Тита Саввича
6. Старкова Александра Андреевича
7. Сивцева Дмитрия Евсеевича
8. Протопопова Никиту Александровича
9. Протопопова Степана Николаевича
10. Протопопову Анисию Афанасьевну
11. Протопопову Екатерину Николаевну.

2. Выдать зарегистрированным депутатам представительного органа муниципального образования «Хомустахский 2-й наслег» по Хатасскому многомандатному избирательному округу № 27 удостоверения об избрании:

1. Аргунову Авксентию Андреевичу
2. Жиркову Дмитрию Афанасьевичу
3. Кузьмину Алексею Алексеевичу
4. Максимовой Матрене Ивановне
5. Никонову Титу Саввичу
6. Старкову Александру Андреевичу
7. Сивцеву Дмитрию Евсеевичу
8. Протопопову Никите Александровичу
9. Протопопову Степану Николаевичу
10. Протопоповой Анисии Афанасьевне
11. Протопоповой Екатерине Николаевне.

3. Опубликовать настоящее постановление в средствах массовой информации.

Председатель избирательной комиссии В.А. ПРОТОПОПОВ

Секретарь избирательной комиссии В.Н. АРТЕМЬЕВА

РЕШЕНИЕ от 15 октября 2012 г. № 31**О регистрации избранных депутатов наследного совета муниципального образования «Модутский наслег» по пятимандатному избирательному округу № 31 «Модут»**

В соответствии с частью 5 статьи 86 Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)», на основании протокола избирательной комиссии муниципального образования «Модутский наслег» о результатах выборов депутатов представительного органа муниципального образования «Модутский наслег» от 14 октября 2012 года, избирательная комиссия муниципального образования «Модутский наслег» **решает:**

1. Зарегистрировать депутатами наследного совета муниципального образования «Модутский наслег» по пятимандатному избирательному округу № 31 «Модут»:

— Аргунову Альбину Афанасьевну;
— Гуляева Владимира Ивановича;
— Осипову Александру Николаевну;
— Попова Дмитрия Семеновича;
— Сандулину Елену Ивановну.

2. Выдать зарегистрированным депутатам наследного совета муниципального образования «Модутский наслег» удостоверения об избрании.

3. Опубликовать настоящее постановление в средствах массовой информации.

Председатель избирательной комиссии В.В. ПРОТОПОПОВА

Секретарь избирательной комиссии С.Н. ЯДРИХИНСКАЯ-ПОПОВА

РЕШЕНИЕ от 15 октября 2012 г. № 32**О регистрации избранных депутатов наследного совета муниципального образования «Модутский наслег» по шестимандатному избирательному округу № 32 «Тумул»**

В соответствии с частью 5 статьи 86 Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)», на основании протокола избирательной комиссии муниципального образования «Модутский наслег» о результатах выборов депутатов представительного органа муниципального образования «Модутский наслег» от 14 октября 2012 года, избирательная комиссия муниципального образования «Модутский наслег» **решает:**

1. Зарегистрировать депутатами наследного совета муниципального образования «Модутский наслег» по шестимандатному избирательному округу № 32 «Тумул»:

— Васильева Дмитрия Дмитриевича;
— Дьяконову Лену Ивановну;
— Попова Алексея Алексеевича;
— Попову Татьяну Робертовну;
— Сокольникова Николая Григорьевича;
— Шапошникову Марию Ивановну.

2. Выдать зарегистрированным депутатам наследного совета муниципального образования «Модутский наслег» удостоверения об избрании.

3. Опубликовать настоящее постановление в средствах массовой информации.

Председатель избирательной комиссии В.В. ПРОТОПОПОВА

Секретарь избирательной комиссии С.Н. ЯДРИХИНСКАЯ-ПОПОВА

РЕШЕНИЕ от 15 октября 2012 г. № 14**О регистрации главы муниципального образования «Никольский наслег»**

В соответствии с п. 2 статьи 81 Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)», на основании протокола избирательной комиссии муниципального образования «Никольский наслег» о результатах выборов главы муниципального образования «Никольский наслег» от 14 октября 2012 года, избирательная комиссия муниципального образования «Никольский наслег» **решает:**

1. Зарегистрировать главой муниципального образования «Никольский наслег» Ипполитова Руслана Егоровича. Набравшего 95 голосов (41,85%).

2. Выдать зарегистрированному главе муниципального образования «Никольский наслег» Ипполитову Руслану Егоровичу удостоверение об избрании.

3. Опубликовать настоящее постановление в газете «Эн-сиэли».

Председатель избирательной комиссии ФЕДОРОВА Т.П.

Секретарь избирательной комиссии ПРОТОПОПОВА Е.Н.

РЕШЕНИЕ от 14 октября 2012 г. № 12**О результатах муниципальных выборов главы и депутатов МО «Салбанский наслег»**

На основании п. 2 статьи 81, п. 2 статьи 82 Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)» избирательная комиссия муниципального образования «Салбанский наслег» решила:

1. Считать Новикова Афанасия Христофоровича, 1962 г.р., выдвинутого региональным отделением политической партии «Справедливая Россия в РС(Я)» избранным главой МО «Салбанский наслег».

2. Считать избранными депутатами представительного органа муниципального образования «Салбанский наслег»:

1) Корякина Савву Петровича, 1955 г.р., выдвинутого Намским местным отделением ЯРО политической партии «Единая Россия»;
2) Охлопкова Анемподиста Анемподистовича, 1974 г.р., выдвинутого самовыдвижением;
3) Ощепкову Татьяну Афанасьевну, 1983 г.р., выдвинутую самовыдвижением;
4) Сивцеву Зинаиду Петровну, 1970 г.р., выдвинутую самовыдвижением;
5) Находкину Лилию Ивановну, 1976 г.р., выдвинутую Намским местным отделением ЯРО политической партии «Единая Россия»;
6) Ощепкову Анастасию Степановну, 1985 г.р., выдвинутую Намским местным отделением ЯРО политической партии «Единая Россия»;
7) Кривогорницына Алексея Карловича, 1978 г.р., выдвинутого Намским местным отделением ЯРО политической партии «Единая Россия».

3. Вновь избранному главе МО «Салбанский наслег» Новикову Афанасию Христофоровичу и выбранным 7 депутатам представительного органа МО «Салбанский наслег» вручить удостоверения.

4. Опубликовать данное решение в улусной газете «Эн-сиэли».

Председатель ИКМО АРТАМОНОВА И.Н.
Секретарь ИКМО НИКИФОРОВА О.Н.

**РЕШЕНИЕ от 15 октября 2012 г. № 29
О регистрации главы муниципального образования «Модутский наслег»**

В соответствии с частью 2 статьи 81 Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)», на основании протокола избирательной комиссии муниципального образования «Модутский наслег» от 14 октября 2012 года, избирательная комиссия муниципального образования «Модутский наслег» решает:

1. Зарегистрировать главой муниципального образования «Модутский наслег» Шамаева Григория Никитича.

2. Выдать зарегистрированному главе муниципального образования «Модутский наслег» Шамаеву Григорию Никитичу удостоверение об избрании.

3. Опубликовать настоящее постановление в средствах массовой информации.

Председатель избирательной комиссии
В.В. ПРОТОПОВА
Секретарь избирательной комиссии
С.Н. ЯДРИХИНСКАЯ-ПОПОВА

РЕШЕНИЕ от 15 октября 2012 г. № 14

В соответствии с частью 5 статьи 69 Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)», на основании протокола избирательной комиссии муниципального образования «Хатын-Арынский наслег» о результатах выборов главы муниципального образования «Хатын-Арынский наслег» решила:

1. Зарегистрировать главой муниципального образования «Хатын-Арынский наслег» Слепцова Юрия Иннокентьевича.

2. Выдать зарегистрированному главе муниципального образования «Хатын-Арынский наслег» Слепцову Юрию Иннокентьевичу удостоверение об избрании.

3. Опубликовать настоящее постановление в средствах массовой информации.

Председатель избирательной комиссии
МО «Хатын-Арынский наслег»
В.С. СТРЕКАЛОВСКИЙ
Секретарь избирательной комиссии
МО «Хатын-Арынский наслег»
Н.С. САВВИНА

**РЕШЕНИЕ от 15 октября 2012 г. № 13
О регистрации главы муниципального образования «Искровский наслег»**

В соответствии с частью 5 статьи 86 Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)», на основании протокола избирательной комиссии муниципального образования «Искровский наслег» о результатах выборов главы муниципального образования «Искровский наслег» от 15 октября 2012 года, избирательная комиссия муниципального образования «Искровский наслег» решает:

1. Зарегистрировать главой муниципального образования «Искровский наслег» Абрамова Петра Васильевича.

2. Выдать зарегистрированному главе муниципального образования «Искровский наслег» Абрамову Петру Васильевичу удостоверение об избрании.

3. Опубликовать настоящее решение в газете «Энсиэли».

Председатель избирательной комиссии
А.С. ТЕРЕНТЬЕВА
Секретарь избирательной комиссии
В.Г. МАКСИМОВА

Экземпляр № 1

Республика Саха (Якутия)
Выборы главы муниципального образования «Искровский наслег»
14 октября 2012 года
ПРОТОКОЛ
избирательной комиссии
муниципального образования о
результатах выборов

Число участковых избирательных комиссий на территории муниципального образования

Число протоколов участковых избирательных комиссий, на основании которых составлен протокол избирательной комиссии муниципального образования

Число избирательных участков, итоги голосования по которым были признаны действительными

Суммарное число избирателей, внесенных в списки избирателей по избирательным участкам, итоги голосования по которым были признаны действитель-

ными, на момент окончания голосования

После предварительной проверки правильности составления протоколов участковых избирательных комиссий об итогах голосования избирательная комиссия муниципального образования путем суммирования данных, содержащихся в указанных протоколах участковых избирательных комиссий, установила:

1.	Число избирателей, включенных в списки избирателей на момент окончания голосования	0110
2.	Число избирательных бюллетеней, полученных участковой избирательной комиссией	0115
3.	Число избирательных бюллетеней, выданных избирателям, проголосовавшим досрочно в т.ч.:	0000
4.	— в помещении избирательной комиссии муниципального образования или окружной избирательной комиссии;	0000
5.	— в помещении участковых избирательных комиссий;	0000
6.	Число избирательных бюллетеней, выданных избирателям в помещении для голосования в день голосования	0096
7.	Число избирательных бюллетеней, выданных избирателям, проголосовавшим вне помещения для голосования в день голосования	0000
8.	Число погашенных избирательных бюллетеней	0019
9.	Число избирательных бюллетеней, содержащихся в переносных ящиках для голосования	0000
10.	Число избирательных бюллетеней, содержащихся в стационарных ящиках для голосования	0000
11.	Число недействительных избирательных бюллетеней	0001
12.	Число действительных избирательных бюллетеней	0095
13.	Число утраченных избирательных бюллетеней	0000
14.	Число не учтенных при получении избирательных бюллетеней	0000

Фамилия, имена, отчества зарегистрированных кандидатов	Число голосов избирателей, поданных за каждого кандидата
15. Абрамов Петр Васильевич	0061
16. Евсеев Анатолий Степанович	0000
17. Скрыбкина Розалия Николаевна	0008
18. Ядреев Владимир Владимирович	0026

* На основании п. 5 ст. 69 Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)» избирательная комиссия муниципального образования № 9 «Искровского наслега» решила:

Считать Абрамова Петра Васильевича избранным главой муниципального образования «Искровский наслег».

Или в соответствии с п. 4 статьи 69 Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)» признать выборы состоявшимися.

РЕШЕНИЕ от 15.10.2012 года № 13-1

На основании ст. 84 Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)», и на основании протокола избирательной комиссии муниципального образования «Хатын-Арынский наслег» от 15 октября 2012 г. избирательная комиссия муниципального образования «Хатын-Арынский наслег» решила:

4. Признать выборы депутатов представительного образования МО «Хатын-Арынский наслег» состоявшимися и действительными.

5. Считать 11 зарегистрированных кандидатов избранными депутатами представительного органа муниципального образования «Хатын-Арынский наслег»:

Адамову Нюргуяну Иванову
Бочирову Оксану Вильгельмовну
Винокурову Айталину Гаврильевичу
Жиркова Евгения Геннадьевича
Корчанову Евдокию Поселовну
Корякину Саргылану Николаевну
Мальцеву Марию Ивановну
Оконешникову Павла Николаевича
Павлова Анатолия Ивановича
Пономареву Саргылану Даниловну
Сивцева Петра Семеновича.

6. Опубликовать настоящее постановление в средствах массовой информации.

Председатель избирательной комиссии
МО «Хатын-Арынский наслег»
В.С. СТРЕКАЛОВСКИЙ
Секретарь избирательной комиссии
МО «Хатын-Арынский наслег»
Н.С. САВВИНА

РЕШЕНИЕ от 15.10.2012 г. № 14-1

В соответствии с частью 5 статьи 69 Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)», на основании протокола избирательной комиссии муниципального образования «Хатын-Арынский наслег» о результатах выборов депутатов представительного органа муниципального образования «Хатын-Арынский наслег» решила:

1. Зарегистрировать депутатов представительного органа муниципального образования «Хатын-Арынский наслег»:

1. Адамову Нюргуяну Иванову
2. Бочирову Оксану Вильгельмовну
3. Винокурову Айталину Гаврильевичу
4. Жиркова Евгения Геннадьевича
5. Корчанову Евдокию Поселовну
6. Корякину Саргылану Николаевну
7. Мальцеву Марию Ивановну
8. Оконешникову Павла Николаевича
9. Павлова Анатолия Ивановича
10. Пономареву Саргылану Даниловну
11. Сивцева Петра Семеновича.

2. Выдать зарегистрированным депутатам представительного органа муниципального образования «Хатын-Арынский наслег» удостоверение об избрании.

3. Опубликовать настоящее постановление в средствах массовой информации.

Председатель избирательной комиссии
МО «Хатын-Арынский наслег»
В.С. СТРЕКАЛОВСКИЙ
Секретарь избирательной комиссии
МО «Хатын-Арынский наслег»
Н.С. САВВИНА

РЕШЕНИЕ от 15.10.2012 года № 13

На основании п. 2 ст. 81 Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)», и на основании протокола избирательной комиссии муниципального образования «Хатын-Арынский наслег» от 15 октября 2012 г. избирательная комиссия муниципального образования «Хатын-Арынский наслег» решила:

1. Признать выборы главы муниципального образования «Хатын-Арынский наслег» состоявшимися и действительными.

2. Считать Слепцова Юрия Иннокентьевича избранным главой муниципального образования «Хатын-Арынский наслег».

3. Опубликовать настоящее постановление в средствах массовой информации.

Председатель избирательной комиссии
МО «Хатын-Арынский наслег»
В.С. СТРЕКАЛОВСКИЙ
Секретарь избирательной комиссии
МО «Хатын-Арынский наслег»
Н.С. САВВИНА

ИЗВЕЩЕНИЕ

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации, информируем о предоставлении в аренду земельных участков из земель населенных пунктов, по адресу:

* Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Д.Г. Данилова, 3 площадью 2000 кв.м под разрешенное использование: ЛПХ (приусадебный участок).

* Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Новая, 33 площадью 2000 кв.м под разрешенное использование: ЛПХ (приусадебный участок).

* Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Березовая, 23, кв. 3 площадью 1813 кв.м под разрешенное использование: ЛПХ (приусадебный участок).

* Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. М.Д. Захарова, 14 площадью 2000 кв.м под разрешенное использование: ЛПХ (приусадебный участок).

* Ленский наслег, с. Намцы, ул. Чернышевского, 92, корп. 1 площадью 900 кв.м под разрешенное использование: ЛПХ (подсобное хозяйство).

* Бетюнский наслег, с. Бютяй-Юрда, ул. Школьная, 4/2 площадью 974 кв.м под разрешенное использование: ЛПХ (приусадебный участок).

* Бетюнский наслег, с. Бютяй-Юрда, ул. Школьная, 4/1 площадью 1385 кв.м под разрешенное использование: ЛПХ (приусадебный участок).

За справками обращаться в администрации соответствующих наслегов

Главный специалист КУМИ
САВВИНОВА М.Л.

16 октября 2012 г.**ИЗВЕЩЕНИЕ**

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации, информируем о предоставлении в аренду земельных участков из земель населенных пунктов, по адресу:

* Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Г.П. Авксентьевой, 2 площадью 2000 кв.м под разрешенное использование: ЛПХ (приусадебный участок).

За справками обращаться в администрации соответствующих наслегов

Главный специалист КУМИ
САВВИНОВА М.Л.

СВЕДЕНИЕ

об исполнении бюджета, сведения о численности муниципальных служащих за 9 месяцев 2012 года:
доход в сумме 54647562,22 руб., расход в сумме 48662641,49 руб.

Численность муниципальных служащих администрации МО «Ленский наслег» с. Намцы 10 (десять) человек.

Глава МО «Ленский наслег»
НОВГОРОДОВ А.Г.

Предложения начальника УКИДР
МО «Намский улус» Новикова И.С. к проекту Закона РС(Я) «О культуре»

1. Об уполномочивании начальника УКИДР МО «Намский улус» в назначении директоров сельских КДУ.

2. Придать юридический статус Управлению культуры и Духовного развития МО «Намский улус» и информационно-методическому центру.

3. Придать статус МБУ «Улусный центр культуры и досуга им. А.Ф. Шестакова» МБУ «Центр досуга им. А.Ф. Шестакова».

4. Уравнивать права работников культуры и информационно-методического центра с работниками бюджетной сферы.

5. Внести отдельной статьёй о работе и о необходимости деятельности ИМЦ в районах.

6. Ввести работникам культуры и ИМЦ коммунальные услуги, права на участие в программах ИЖС для работников культуры, учитывая все льготы бюджетного работника.

7. Установить конкретные нормативы оплаты труда по квалификации НСОТ.

8. Вывести из величины МРОТ компенсационные и стимулирующие выплаты.

9. Ввести выслугу лет работникам культуры: за 5 лет работы — 10% к окладу, за 8 лет работы — 15%, за 13 лет работы — 20%, за 20 лет работы — 25%, за более 25 лет — 40%.

10. Молодым специалистам культуры, выезжающим на работу в сельскую местность и в северные улусы республики, оказать единовременную материальную помощь.

11. О повышении социального статуса работников культуры.

12. Стимулирование постановочной группы республиканских и улусных мероприятий.

13. К учреждениям культуры относить кинохранилище.

14. К статье 3 «Основные понятия»: Сельский кинотеатр — учреждение осуществляет следующие виды деятельности:

* Деятельность, связанная с производством, прокатом и показом фильмов;
* Прочая зрелищно-развлекательная деятельность;
* Прочая деятельность по организации отдыха и развлечений.

В связи с проведением акции «БЕЛАЯ ТРОСТЬ» 23 октября 2012 г. с 10 до 12 ч. **будет работать телефон «Горячей линии»** по личным вопросам инвалидов по зрению. Вопросы просим задавать по следующим номерам телефонов:

* Управление социальной защиты — 41-8-40

* Управление пенсионного фонда — 42-1-97, 42-6-86

* Фонд социального страхования — 42-2-28, 41-8-85

* Поликлиника (консультация специалистов: окулист, терапевт) — 42-3-15

* Местная организация Всероссийского общества слепых — 42-1-89.

Население просим принять активное участие.

Редактор В.Г. КАСЬЯНОВ

ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — 41496; бухгалтерия — 41141; факс — 41141; редакционной-издательской ситим — 41332

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам уллуһун «Энсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информационнай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральнай сулууспа СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ШИ №ТУ14-0216.**

Сурукка ааккытын-суолугутун, үлэтитин, дьыдыт аадырыһын чопчу ыйыҥ. Редакцияра кирибит суруктар төһөнөрүлбүттэр. **Автор этэрэ хаһыат санаатыһын мэддьи биир буолбат.**

“ЭНСИЭЛИ” - Нам уллуһун хаһыата.

678380, Саха Республиката, Нам уллуһа, Нам сэл., Заложнай ул. 4.

E-mail: Namtsy41141@mail.ru; editor@namtsy.sakha.ru

«Энсиэли» хаһыат
РИС талылынна, таҥылынна
уонна бэчээтиир сыһаар бэчээттэннэ.
Адырыһа: Нам сэл. Заложная ул. N4
Формата А3. Кээмэй 2,5 бэчээт. **лиц Көнүд**
сыананан атыыланар
Индекс — 54889. Тираһа — 1740
Бэчээкэ илии баттаньтын графика —
12:00 ч. 19.10.2012 с.
Бэчээкэ илии баттанна — 11:20 ч. 19.10.2012 с.